

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: « Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΗΣ ΦΩΝΗΣ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΜΕ ΜΗΤΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΝ
ΡΩΣΙΚΗ».**

**SUBJECT: « THE INTERPRETATION
OF VOICE MORFOLOGY OF THE GREEK
VERB BY ADULT NATIVE SPEAKERS OF
RUSSIAN».**

**ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ: Αναστασοπούλου Μαρία
Μασλομποέβα- Κασιμίδη Ιουλία
Τζίμα Ειρήνη**

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Τερζή Αρχόντω

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η έρευνα την οποία παρουσιάζουμε, είχε ως στόχο τη διερεύνηση της δυσκολίας στην κατάκτηση της παθητικής φωνής του ρήματος καθώς και των διαφορετικών ερμηνειών της παθητικής και ενεργητικής μορφολογίας της Ελληνικής από ενήλικες με μητρική γλώσσα την Ρώσικη.

Η αλλαγή της μεταβατικότητας του ρήματος στην περίπτωση της Ελληνικής λαμβάνει χώρα μέσω παθητικής αλλά και ενεργητικής μορφολογίας. Η πτυχιακή μας μελετά αυτή τη διαδικασία, χρησιμοποιώντας τη δοκιμασία ταύτισης προτάσεων με εικόνες. Μελετήθηκε, καταρχάς, ο βαθμός επίγνωσης της διάκρισης ενεργητικής και παθητικής δομής από το Ρώσικο πληθυσμό και στη συνέχεια ο τρόπος με τον οποίο ερμηνεύονται σημασιολογικά αμφίσημες ή πολύσημες προτάσεις με ρήματα παθητικής και ενεργητικής μορφολογίας. Το δείγμα αποτέλεσαν 20 φυσικοί ομιλητές της Ρώσικης με την Ελληνική ως δεύτερη γλώσσα, την οποία έμαθαν ως ενήλικες και χωρίς τυπική διδασκαλία. Τους χορηγήθηκε η δοκιμασία ταύτισης 15 ζευγών εικόνων με τον αντίστοιχο αριθμό προτάσεων. Η συμπεριφορά του δείγματος συγκρίθηκε με την ομάδα ελέγχου η οποία υποβλήθηκε στην ίδια διαδικασία και αποτελείται από 20 φυσικούς ομιλητές της Ελληνικής, του ίδιου φύλου, παρόμοιας ηλικίας και τυπικής εκπαίδευσης με τους φυσικούς ομιλητές της Ρώσικης.

Η διαφορά που παρατηρείται ανάμεσα στις δυο ομάδες εντοπίζεται στα αντιμεταβιβαστικά ρήματα. Όσον αφορά τα αντιμεταβιβαστικά ρήματα με παθητική μορφολογία και οι δυο ομάδες επιλέγουν παθητική ερμηνεία. Όσον αφορά τα αντιμεταβιβαστικά ρήματα με ενεργητική μορφολογία, οι Ρώσοι ομιλητές σε πολλές περιπτώσεις επιλέγουν επίσης παθητική ερμηνεία, πιθανόν επειδή στη Ρώσικη αυτά τα ρήματα εκφράζονται μόνο με παθητική ερμηνεία.

Συγκρίναμε τα αποτελέσματα με αυτά φυσικών ομιλητών της Αραβικής και εξηγήσαμε τις διαφορές με το ότι οι Ρώσοι ομιλητές, σε αντίθεση με τους Άραβες, δεν έμαθαν Ελληνικά δια μέσου διδασκαλίας.

ABSTRACT

The present study aims to investigate the difficulty of mastering the voice morphology of the Greek verb and the different interpretations of passive and active morphology of the Greek verb by adults whose mother tongue is Russian. We investigated this process via a picture-matching task. Our sample consisted of 20 native speakers of Russian who learned Greek as a second

Language without classroom instructions. They received a test of 15 pairs of pictures that they have to match with the corresponding number of sentences they heard. Their behavior was compared to that of a control group of native speakers of Greek, of the same gender and similar age and education level, who were presented with the same task.

We found a difference between the two groups with respect to the interpretation of anticausative verbs. While both Russian and Greek speakers gave a passive interpretation to some anticausative verbs with passive morphology, Russian speakers, in many instances, gave a passive interpretation even to anticausative verbs with active morphology. We hypothesize that this may be so because all these verbs appear with passive morphology in Russian. We also compare with findings from Arabic, and explain the differences between Russian and Arabic speakers by the fact that speakers of Arabic, by contrast to Russian speakers, learned Greek via classroom instruction,

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	2
ABSTRACT	3
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΦΩΝΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΡΩΣΙΚΗ

1.1 Ορισμός των μεταβατικών και αμετάβατων ρημάτων	7
1.2 Ορισμός της μεταβατικότητας	7
1.3 Διάθεση και Φωνή	9
1.4 Ερμηνείες της μορφολογίας της Φωνής	11
1.4.1 Ενεργητική φωνή	12
1.4.1.1 Ενεργητική ερμηνεία	12
1.4.1.2 Αντιμεταβιβαστική ερμηνεία	12
1.4.2 Παθητική φωνή	
1.4.2.1 Παθητική ερμηνεία	13
1.4.2.2 Αυτοπαθής ερμηνεία	13
1.4.2.3 Αλληλοπαθής ερμηνεία	14
1.4.2.4 Αντιμεταβιβαστική ερμηνεία	15
1.5 Η Ρώσικη γλώσσα- Ιστορική αναδρομή	15
1.5.1 Το ρηματικό σύστημα στη Ρώσικη γλώσσα	17
1.5.2 Η παθητική φωνή στη Ρώσικη γλώσσα	19

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

2.1 Σκοπός της έρευνας	21
2.2 Περιγραφή συμμετεχόντων	21
2.3 Περιγραφή διαδικασίας ταύτισης πρότασης με εικόνα	24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	30
------------------------	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

4. ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
4.1 Ανάλυση αποτελεσμάτων ανά πρόταση	32
4.2 Ανάλυση αποτελεσμάτων ανά ομάδα προτάσεων	34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	
5.1 Συμπεράσματα ανά ομάδα προτάσεων	39
5.1.1 Προτάσεις με αυτοπαθή ρήματα	39
5.1.2 Προτάσεις με αλληλοπαθή ρήματα	39
5.1.3 Προτάσεις με αντιμεταβιβαστικά ρήματα ενεργητικής μορφολογίας	39
5.1.4 προτάσεις με αντιμεταβιβαστικά ρήματα παθητικής μορφολογίας	40
5.1.5 Προτάσεις με παθητικά ρήματα	40
5.2 Συνοψίζοντας	41
5.3 Σύγκριση αποτελεσμάτων των Ρώσων και των Αράβων ομιλούντων της ελληνικής γλώσσας	41
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	43
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	45

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ελληνική είναι γλώσσα με πλούσια μορφολογία. Δεδομένης της πολυπλοκότητας της Ελληνικής μορφολογίας, ενδιαφέρον παρουσιάζει το επιμέρους σύστημα της ερμηνείας των φωνών που διαθέτει και ειδικότερα, η πολυσημία που παρατηρείται στην ερμηνεία τόσο της ενεργητικής όσο και της παθητικής μορφολογίας της φωνής.

Τα παραπάνω στοιχεία καθιστούν την εκμάθηση αυτού του τομέα της Ελληνικής γραμματικής ιδιαίτερα δύσκολη για φυσικούς ομιλητές άλλων γλωσσών. Γενικότερα, η ερμηνεία τόσο της ενεργητικής αλλά περισσότερο της παθητικής φωνής εξαρτάται από την μεταβατικότητα του ρήματος. Έτσι, λοιπόν, η ύπαρξη ενός μεταβατικού ή ενός αμετάβατου ρήματος στην πρόταση και η παρουσία ή μη του ποιητικού αιτίου, όπως συμβαίνει στην περίπτωση των αντιμεταβιβαστικών ρημάτων, είναι ικανά να διαφοροποιήσουν την ερμηνεία της. Τα παραπάνω προσπαθήσαμε να διερευνήσουμε μέσα από τη μελέτη ομιλητών με μητρική γλώσσα την Ρώσικη.

Η εργασία αυτή περιλαμβάνει συνολικά έξι κεφάλαια.

Στο **1^ο Κεφάλαιο** γίνεται τοποθέτηση σχετικά με τον όρο της μεταβατικότητας και πραγματοποιείται εκτενής ανάλυση του συστήματος των φωνών για τη Νέα Ελληνική και Ρώσικη γλώσσα.

Στο **2^ο Κεφάλαιο** αναλύεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε καθώς και η περιγραφή των συμμετοχόντων για την πραγματοποίηση της έρευνας.

Στο **3^ο Κεφάλαιο** παρατίθενται οι απαντήσεις του δείγματος των φυσικών ομιλητών της Ρώσικης και της ομάδας ελέγχου (Ελληνες) στην δοκιμασία ταύτισης εικόνας με πρόταση.

Στο **4^ο Κεφάλαιο** πραγματοποιείται ποσοτική ανάλυση των δεδομένων της έρευνας.

Στο **5^ο Κεφάλαιο** συνοψίζονται τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση και μελέτη των δεδομένων.

Τέλος, παρατίθεται έντυπο συγκέντρωσης δεδομένων καθώς και δείγμα εικόνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΦΩΝΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗ ΡΩΣΙΚΗ

1.1 Ορισμός των μεταβατικών και αμετάβατων ρημάτων

Το ρήμα είναι το βασικό στοιχείο κάθε πρότασης γύρω από το οποίο οργανώνεται το μήνυμα που μεταδίδεται η πρόταση και είναι ένα μέρος του λόγου που μπορεί να δηλώσει ενέργεια, πάθος ή κατάσταση του υποκειμένου. Τα ρήματα που χρειάζονται αντικείμενο για να συμπληρωθεί η έννοια τους λέγονται μεταβατικά (η ενέργειά τους μεταβαίνει σε κάποιο άλλο πρόσωπο, ζώο ή πράγμα), ενώ εκείνα που δε χρειάζονται αντικείμενο λέγονται αμετάβατα (η ενέργειά τους δε μεταβαίνει σε κάποιο άλλο πρόσωπο, ζώο ή πράγμα). Για παράδειγμα:

(1)

- Σκάβω τον κήπο. (μεταβατικό ρήμα)
- Κοιμάμαι νωρίς συνήθως. (αμετάβατο ρήμα)

1.2 Ορισμός της μεταβατικότητας

Το φαινόμενο της μεταβατικότητας παρατηρείται όταν η ενέργεια του ρήματος μεταβαίνει σε κάποιο συμπλήρωμα.

Η μεταβατικότητα ενός ρήματος δεν εξαρτάται από την σημασιολογική κατηγορία στην οποία ανήκει. Ως αμετάβατα εμφανίζονται ρήματα από όλες τις σημασιολογικές κατηγορίες, όπως ρήματα που δηλώνουν *κίνηση* (ανατέλλω, δύω, πλέω, σκύβω, χοροπηδώ), *έκφραση* (αναστενάζω, παραμιλώ, γρυλίζω, ουρλιάζω), *πρακτική δραστηριότητα* (απεργώ, εργάζομαι, γευματίζω, εφημερεύω), *συναίσθημα*, *βούληση*, *γνώση* (δυσανασχετώ, ευθυμώ, ευτυχώ, λιποθυμώ). Παρακάτω, αναφέρονται παραδείγματα των συγκεκριμένων ρημάτων:

(2)

- Το νερό *ανάβλυζε* σαν συντριβάνι.
- Κάποιος πρέπει να τους πει να μην *ουρλιάζουν*.
- *Λιποθύμησε* την ώρα που μιλούσε στο κοινό.

Ο τύπος συμπληρώματος που συνδέεται στενότερα με το ρήμα είναι το αντικείμενο σε αιτιατική. Γι' αυτό και τα ρήματα με αντικείμενο σε αιτιατική είναι τα κατεξοχήν μεταβατικά. Αρχικά, με λειτουργία αντικειμένου σε αιτιατική δηλώνεται ο *δέκτης*. Δηλαδή, το μεταβατικό ρήμα εκφράζει μια δράση

την οποία ελέγχει ένας δράστης (υποκείμενο) και με την οποία ο δράστης επηρεάζει έναν δέκτη (αντικείμενο).

(3)

- Ο Γιάννης έσπασε την *καρέκλα*.
- Ο ανιψιός μου επισκεύασε το *ραδιόφωνο*.
- Ο καινούργιος ενοικιαστής κατέστρεψε όλα τα *φυτά*.

Στο σημείο αυτό, για την καλύτερη κατανόηση της έννοιας της μεταβατικότητας, θα παρουσιαστεί η έννοια θεματικοί ρόλοι, δηλαδή οι ρόλοι που αποδίδονται στα υποκείμενα και αντικείμενα μιας πρότασης. Θα πρέπει να λεχθεί ότι δεν υπάρχει απόλυτη συμφωνία μεταξύ των ερευνητών ως προς τον αριθμό και τα είδη των θεματικών ρόλων. Κατά την Θεοφανοπούλου-Κοντού (2002), αποδεκτοί θεωρούνται οι εξής όροι:

A) δράστης (*agent*): δηλώνει την οντότητα που αυτοβούλως προκαλεί την ενέργεια που εκφράζει το κατηγορημα

(4)

- *Ο Νίκος έπεισε τον Γιάννη να φύγει.*

B) δέκτης/θέμα (*patient/theme*): δηλώνει το πρόσωπο ή το πράγμα που υφίσταται το αποτέλεσμα της ενέργειας που εκφράζει το κατηγορημα.

(5)

- *Η πόλη καταστράφηκε από τον σεισμό.*

Σύμφωνα με ορισμένους ερευνητές, οι δύο θεματικοί ρόλοι (δέκτης και θέμα) διαφοροποιούνται και θεωρούνται ξεχωριστοί. Χαρακτηριστικό παράδειγμα παρόμοιας διάκρισης είναι το εξής:

(6)

- *Διδάσκω τον Πέτρο γραμματική* (“τον Πέτρο ” δηλώνει τον δέκτη και το “γραμματική” το θέμα).

Γ) ο βιώνων μια κατάσταση (*experiencer*): δηλώνει αυτόν που βιώνει μια ψυχολογική κατάσταση.

(7)

- *Ο Γιάννης είναι ευτυχισμένος.*

Δ) ευεργετούμενος (*benefactive*): δηλώνει την οντότητα που απολαμβάνει τα οφέλη μιας ενέργειας.

(8)

- *Ο Νίκος αγόρασε σοκολατάκια για την Αναστασία.*

Ε) όργανο (*instrument*): δηλώνει το όργανο/ μέσο με το οποίο διενεργείται μια πράξη.

(9)

- Ο Γιώργος έκοψε το ψωμί με το μαχαίρι.

Z) τόπος (locative): δηλώνει το μέρος στο οποίο λαμβάνει χώρα μια πράξη ή βρίσκεται κάποιος/κάτι

(10)

- Μένω στην Πάτρα.

H) στόχος (goal): δηλώνει τον στόχο προς τον οποίο κινείται κάποιος/κάτι.

(11)

- Δίνω το βιβλίο στη Μαρία.

Θ) πηγή/προέλευση (source): το σημείο από το οποίο κινείται κάποιος/κάτι

(12)

- Απομακρύνεται από τον κίνδυνο.

1.3 Διάθεση και Φωνή

Με τον όρο φωνή αναφερόμαστε στη ρηματική μορφολογία που διακρίνει ενεργητικά από μεσο-παθητικά ρήματα και η οποία τις περισσότερες φορές έχει επιπτώσεις στην ερμηνεία της ρηματικής φράσης, δηλαδή στο ίδιο το ρήμα, αλλά και στα ορίσματά του (υποκείμενο, αντικείμενο) και διακρίνεται σε ενεργητική και παθητική. Επομένως, η περιγραφή της κατηγορίας της φωνής αποτελεί συνάρτηση της περιγραφής της μορφολογίας και της ερμηνείας της, όπως αυτή καθορίζεται από το ενεργητικής ή μεσο-παθητικής μορφολογίας ρήμα, αλλά και από τα ορίσματά του.

Ο όρος διάθεση εμφανίζεται από παλιά στη γραμματική ανάλυση της Ελληνικής γλώσσας για τα ρήματα και αναφέρεται στη σχέση του ρήματος με το υποκείμενό του και, συγκεκριμένα, με τον μετέχοντα (δράστη ή δέκτη) που δηλώνεται από το υποκείμενο. Σε αρκετές περιπτώσεις η διάκριση ανάμεσα στην ενεργητική και παθητική μορφολογία αντανακλά τη διάθεση του ρήματος. Συγκεκριμένα, η διάθεση του ρήματος μπορεί να είναι ενεργητική, παθητική, μέση ή ουδέτερη.

§ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ – ΠΑΘΗΤΙΚΗ – ΜΕΣΗ - ΟΥΔΕΤΕΡΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

- ο (Σύμφωνα με την Καλαβρουζιώτου, 2007)

Πίνακας 1

<u>Διάθεση</u>	<u>Φανερώνει ότι</u>	<u>Παραδείγματα</u>
Ενεργητική	Το υποκείμενο ενεργεί, κάνει κάτι.	Τα παιδιά <i>παίζουν</i> στην αυλή.

		Η Μαρία γελά.
Παθητική	Το υποκείμενο παθαίνει κάτι, δέχεται δηλαδή το αποτέλεσμα μιας ενέργειας κάποιου άλλου.	Το δέντρο <i>ξεριζώθηκε</i> από τον αέρα. Το σπίτι <i>καταστράφηκε</i> από το σεισμό.
Μέση	Το υποκείμενο είναι ο δράστης και ο δέκτης μιας ενέργειας, δηλαδή κάνει κάτι και ταυτόχρονα δέχεται το αποτέλεσμα της ενέργειας αυτής.	Η Μαρία <i>χτενίζεται</i> . <i>Ετοιμάζομαι</i> να βγω έξω.
Ουδέτερη	Το υποκείμενο ούτε ενεργεί ούτε παθαίνει κάτι, αλλά βρίσκεται απλώς σε μια κατάσταση.	Το μωρό <i>πεινάει</i> . <i>Κοιμόταν</i> όλη μέρα.

Ο όρος διάθεση διακρίνεται από τον όρο φωνή. Οι διαθέσεις αφορούν τη σημασία του ρήματος, γι' αυτό δεν πρέπει να συγχέουμε τη διάθεση με τη φωνή. Ο όρος «φωνή» αναφέρεται στη μορφολογική διάκριση μεταξύ των καταλήξεων του ρήματος (-ω/-ώ στην ενεργητική φωνή και -μαι στην παθητική).

Όμως υπάρχει, αναμφισβήτητα, μια λειτουργική σχέση μεταξύ φωνής και διάθεσης, εφόσον στα ρήματα που εμφανίζονται με ενεργητική ή μεσοπαθητική μορφολογία, η ενεργητική φωνή αντιστοιχεί προς την ενεργητική διάθεση και η μεσοπαθητική προς την παθητική ή μέση διάθεση. Τα ρήματα, όμως, που σχηματίζουν μόνο μια από τις δύο φωνές έχουν συχνά σημασία που τα κατατάσσει σε διαφορετική διάθεση από αυτή που θα αναμενόταν από τη φωνή. Επίσης, υπάρχουν, για παράδειγμα, ρήματα παθητικής φωνής αλλά ενεργητικής διάθεσης.

(13)

- Ο τεχνίτης *εργάζεται* προσεκτικά.

Ή το αντίστροφο, δηλαδή με ενεργητική μορφολογία αλλά παθητικής διάθεσης,
(14)

- Μετά το ατύχημα *έπαθε* κατάθλιψη.

Επίσης μερικά ρήματα στον ίδιο τύπο μπορεί άλλοτε να είναι ενεργητικής και άλλοτε παθητικής διάθεσης.

(15)

- Οι βροχές *έλιωσαν* τα χιόνια. (ενεργητική διάθεση)
- Τα χιόνια *έλιωσαν* από τις βροχές. (παθητική διάθεση)

Με βάση τα παραπάνω, θα χρησιμοποιούμε τους όρους ενεργητική ή παθητική φωνή ως περίπου συνώνυμους με τους όρους ενεργητική ή παθητική μορφολογία.

1.4 Ερμηνείες της μορφολογίας της Φωνής

Ακολουθώντας, θα αναλυθούν εκτενέστερα οι ερμηνείες που μπορεί να λάβει η ενεργητική και παθητική φωνή, στηριζόμενοι στην κατηγοριοποίηση που πραγματοποιεί η Τσιμπλή (2005). Περιληπτικά οι διάφορες ερμηνείες εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα και στη συνέχεια δίνονται παραδείγματα.

Πίνακας 2

ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ ΤΗΣ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΦΩΝΗΣ	
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ
Ενεργητική ερμηνεία	Παθητική ερμηνεία
Αντιμεταβιβαστική ερμηνεία	Αυτοπαθής ερμηνεία
	Αλληλοπαθής ερμηνεία
	Αντιμεταβιβαστική ερμηνεία

§ 1.4.1 Ενεργητική φωνή

1.4.1.1 Ενεργητική ερμηνεία

Στα ρήματα ενεργητικής φωνής περιλαμβάνονται ρήματα μεταβατικά με ένα ή δύο αντικείμενα, και ρήματα αμετάβατα. Το κοινό χαρακτηριστικό τους είναι ότι το υποκείμενο είναι έμψυχο ή άψυχο (δράστης) και ότι το ρήμα δηλώνει ενέργεια που ξεκινά από το υποκείμενο.

(16)

- Η Μαρία κλότσησε/ πέταξε/ χτύπησε την μπάλα.
- Ο Πέτρος έδωσε το βιβλίο στο Γιάννη / πήρε το βιβλίο από το Γιάννη.
- Το παιδί παίζει/ γελάει/ βήχει/ τραγουδάει.
- Το αεράκι φύσηξε τα φύλλα.
- Η φουρτούνα βύθισε το πλοίο.

Τα μεταβατικά και αμετάβατα ρήματα παρουσιάζουν αντιστοιχία ανάμεσα στο λογικό και στο συντακτικό υποκείμενο.

1.4.1.2 Αντιμεταβιβαστική ερμηνεία

Ρήματα αυτής της ερμηνείας, που κινούνται στους ίδιους σημασιολογικούς χώρους, βρίσκουμε στην ενεργητική φωνή στις: (α) φυσικές διαδικασίες: ανθίζω, μπουμπουκιάζω, (β) φυσική κατάσταση/ αλλαγή: παγώνω, κρυώνω, λιώνω, βράζω, (γ) αλλαγές σε χρώμα, μέγεθος, σχήμα: ραγίζω, σπάω, ανοίγω, κλείνω, πρασινίζω, κοκκινίζω.

(17)

- Η πόρτα άνοιξε/ έκλεισε
- Το νερό πάγωσε/ κρύωσε (Μεταβολή/ αλλαγή κατάστασης: Υ=δέκτης)

Οι ενεργητικοί τύποι χρησιμοποιούνται (α) όταν δεν υπάρχουν οι αντίστοιχοι παθητικοί: λιώνω (ενώ *λιώνομαι) ή, (β) αν υπάρχουν, έχουν διαφορετική σημασία:

(18)

- Η πόρτα έκλεισε αλλά Κλείστηκε στον εαυτό του.

1.4.2 Παθητική Φωνή

1.4.2.1 Παθητική ερμηνεία

Η ερμηνεία αυτή θεωρείται η πιο χαρακτηριστική της παθητικής μορφολογίας από τη παραδοσιακή γραμματική. Τα ρήματα αυτής της κατηγορίας είναι κυρίως μεταβατικά και μπορούν να εμφανιστούν και στη παθητική αλλά και στην ενεργητική φωνή. Αυτού του είδους η ερμηνεία εκφράζει ενέργεια που πηγαίνει στο υποκείμενο. Έτσι, το τελευταίο είναι ο αποδέκτης της ενέργειας, ενώ ο δράστης της, όταν εκφράζεται, έχει τη μορφή ποιητικού αιτίου. Σε αυτή τη περίπτωση το υποκείμενο μπορεί να είναι είτε άψυχο είτε έμψυχο:

(19)

- Ο Νίκος χτυπήθηκε από το Γιάννη.
- Το σπίτι χτίστηκε από εθελοντές.

1.4.2.2 Αυτοπαθής ερμηνεία

Σύμφωνα με την αυτοπαθή ερμηνεία, ο δράστης και ο δέκτης της ρηματικής ενέργειας ταυτίζονται. Οι περιορισμοί που θα πρέπει να τεθούν σ' αυτή τη περίπτωση συνίστανται στο ότι το υποκείμενο πρέπει να είναι έμψυχο, γιατί, διαφορετικά, η ερμηνεία του ρήματος και της πρότασης αλλάζει. Επίσης, σε αυτή τη κατηγορία το υποκείμενο της πρότασης είναι πάντα σε ενικό αριθμό γιατί, σε αντίθετη περίπτωση, θα γινόταν λόγος για αλληλοπαθή ερμηνεία. Τέλος, στα Ελληνικά τα αυτοπαθή ρήματα μπορούν να ερμηνευθούν και ως παθητικά εφόσον το επιτρέπει η πραγματολογία, αν και η ποιο συνήθης ερμηνεία αυτών είναι η αυτοπαθής.

Ρήματα τέτοιας ερμηνείας τοποθετούνται σημασιολογικά στο χώρο της *περιποίησης του σώματος* (body-care verbs or verbs of grooming), όπως πλένομαι, νίβομαι, ξυρίζομαι, λούζομαι, χτενίζομαι, βάφομαι, ντύνομαι. Ας σημειωθεί ότι πολλές φορές δημιουργείται αμφισημία (ambiguity) ως προς την ακριβή ερμηνεία των ρημάτων της συγκεκριμένης κατηγορίας και ότι τα συμφραζόμενα, καθώς επίσης και η πραγματολογία, βοηθούν στην κατανόηση της σωστής ερμηνείας. Η άλλη πιθανή σημασία, η παθητική, γίνεται κατανοητή κυρίως με την παρουσία του ποιητικού αιτίου:

(20)

- Η κοπέλα χτενίζεται (Αυτοπαθητική ερμηνεία: Y= δέκτης και δράστης).
- Η κοπέλα χτενίζεται από τη μητέρα της (Παθητική ερμηνεία: Y = δέκτης).
- Το παιδί πλύθηκε (Αυτοπαθητική ερμηνεία Y= δράστης και δέκτης)
- Κοιτάχτηκα στον καθρέφτη (Αυτοπαθητική ερμηνεία: Y= δέκτης και δράστης)

Χαρακτηριστικό, σε κάθε περίπτωση ερμηνείας, είναι ότι το εννοιολογικό περιεχόμενο του υποκειμένου ως δέκτης είναι σταθερό, ενώ αυτό που μεταβάλλεται είναι η παράμετρος του δράστη.

1.4.2.3 Αλληλοπαθής ερμηνεία

Σύμφωνα με αυτή την ερμηνεία, οι συμμετέχοντες στη ρηματική ενέργεια είναι ταυτόχρονα και δράστες και δέκτες της. Εδώ, η παρουσία δύο ή περισσότερων υποκειμένων κρίνεται απαραίτητη για να εννοηθεί η αλληλοπάθεια, ενώ η ενέργεια που εκφράζουν έχει ως αφετηρία της το υποκείμενο και καταλήγει σε αυτό. Επίσης, τα υποκείμενα και σε αυτή την περίπτωση μπορεί να είναι έμψυχα ή άψυχα.

Οι βασικές σημασιολογικές περιοχές στις οποίες κινούνται τα ρήματα αυτής της κατηγορίας είναι: (α) ρήματα *ανταγωνιστικής/ φιλικής ενέργειας* (antagonistic/ affectionate actions): τσακωνόμαστε, βριζόμαστε, φιλιόμαστε, αγκαλιαζόμαστε (β) *ρήματα συνάντησης και κοινωνικής συναναστροφής* (encountering and associated social actions): συναντιόμαστε, χαιρετιόμαστε (γ) *ρήματα φυσικής επαφής και εγγύτητας* (physical contact, physical convergence or proximity): ακουμπιόμαστε, συγκρουόμαστε (δ) *ρήματα που δηλώνουν πράξεις ανταλλαγής, διανομής και μοιρασιάς* (acts of exchanging, sharing and diving): ανταλλάσσουμε, χωρίζουμε, μοιράζουμε (ε) *ρήματα που δηλώνουν συμφωνία/ διαφωνία* (agreement/ disagreement): συμφωνούμε, διαφωνούμε (στ) *ρήματα δηλωτικά συνομιλίας* (interlocution): κουβεντιάζουμε συζητάμε. Αμφισημία παρατηρείται και σε αυτή τη περίπτωση, και επιλύεται με τη συνδρομή των συμφραζομένων και της πραγματολογίας. Οι άλλες πιθανές σημασίες είναι η παθητική και, λιγότερο συχνά, η αυτοπαθής.

Το προθετικό σύνολο «μεταξύ + προσωπική αντωνυμία», όπως επίσης και η σύνθεση ρημάτων με το πρόθεμα «αλληλο-» δίνει έμφαση στην αλληλοπαθητική ερμηνεία του ρήματος και της πρότασης :

(21)

- Τα παιδιά *συναντήθηκαν*. (Αλληλοπαθής σημασία: Y= δράστης και δέκτης)
- Τα παιδιά *επηρεάζονται*. (Αλληλοπαθής σημασία Y= δράστης και δέκτης)
- Τα παιδιά *επηρεάζονται* μεταξύ τους. (Αλληλοπαθής σημασία Y= δράστης και δέκτης)
- Τα παιδιά *αλληλοεπηρεάζονται*. (Αλληλοπαθής σημασία Y= δράστης και δέκτης)
- Η Μαρία και ο Γιάννης *πλύθηκαν*. (Αλληλοπαθής σημασία: Y= δράστης και δέκτης)

Η διαφορά μεταξύ αυτοπαθών και αλληλοπαθών ρημάτων έγκειται, αρχικά, στον αριθμό των υποκειμένων. Στην μεν περίπτωση της αυτοπαθούς ερμηνείας, ο αριθμός των υποκειμένων κυμαίνεται μεταξύ ενός ή περισσοτέρων, στη δε περίπτωση της αλληλοπαθούς ερμηνείας, ο αριθμός των υποκειμένων είναι τουλάχιστον δύο. Μία άλλη επίσης σημαντική διαφορά μεταξύ των δύο ερμηνειών αφορά την ενέργεια του ρήματος. Στην αυτοπαθή ερμηνεία, η ενέργεια εκκινεί από τον δράστη και καταλήγει στον ίδιο. Αντιθέτως, στην αλληλοπαθή ερμηνεία, ο δράστης εκτελεί μία ενέργεια προς ένα δέκτη και ταυτόχρονα ο ίδιος δέχεται την ενέργεια κάποιου άλλου δράστη.

1.4.2.4 Αντιμεταβιβαστική ερμηνεία

Σε αυτή τη κατηγορία, η ερμηνεία του ρήματος περιγράφει μια αλλαγή που λαμβάνει χώρα. Σε αυτή τη περίπτωση, το υποκείμενο είναι το θέμα/δέκτης (theme), το αντικείμενο στο οποίο συμβαίνει αυτή η αλλαγή. Ας σημειωθεί ότι το Υ πρέπει να είναι [+ άψυχο], διαφορετικά η ερμηνεία της πρότασης αλλάζει. Ρήματα που επιδέχονται τέτοια ερμηνεία ανήκουν σημασιολογικά στους ακόλουθους βασικούς χώρους: (α) *φυσικές διαδικασίες (physiological processes)*: μαραίνομαι, ξηραίνομαι (β) *φυσική κατάσταση/ -αλλαγή (physiological changes)*: καίγομαι ζεσταίνομαι (γ) *αλλαγές σε χρώμα, μέγεθος, σχήμα (changes in colour, size, shape)*: βυθίζομαι, τσαλακώνομαι, λερώνομαι, ξηλώνομαι.

(22)

- Το πλοίο *βυθίστηκε*.
- Το φυτό *μαράθηκε*.
- Η λάμπα *κάηκε* (Αντιμεταβιβαστική ερμηνεία: Υ= δέκτης).
- Το παιδί *κάηκε* (Αυτοπαθητική ή παθητική ερμηνεία Υ= δράστης (και δέκτης στην περίπτωση της αυτοπάθειας), γιατί υποκείμενο [- άψυχο]).

1.5 Η Ρώσικη γλώσσα- Ιστορική αναδρομή

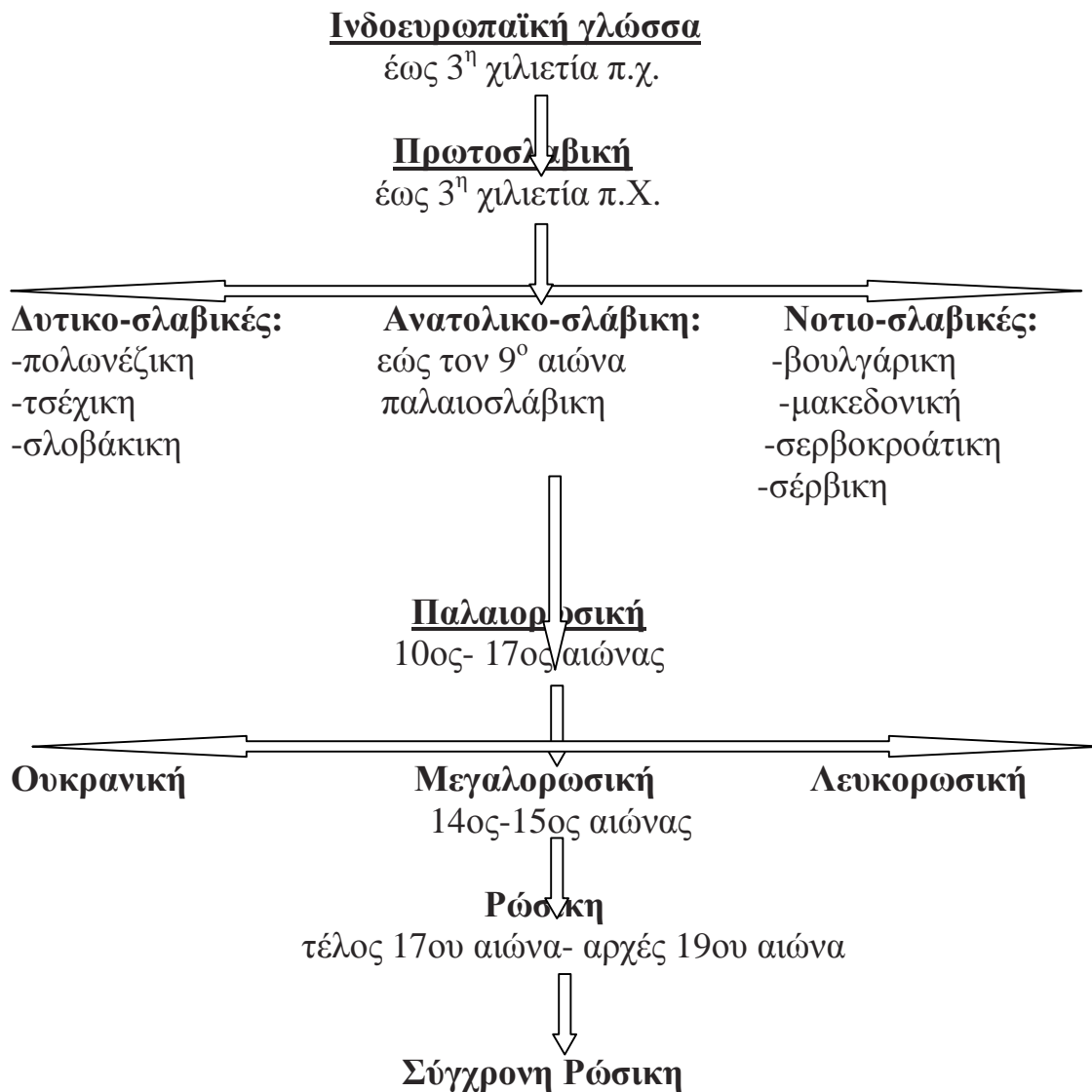
Σε αυτό το κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με την περιγραφή βασικών χαρακτηριστικών της Ρώσικης γλώσσας, μιας και είναι η μητρική γλώσσα των ομιλητών που διερευνούμε ως προς την κατάκτηση των δομών της Ελληνικής που έχουμε ήδη περιγράψει. Η Ρώσικη γλώσσα ανήκει στη ομάδα των Σλαβικών γλωσσών οι οποίες αποτελούν ένα από τα μέλη των Ινδοευρωπαϊκών γλωσσών. Στην ομάδα των Ινδοευρωπαϊκών γλωσσών ανήκει και η Ελληνική γλώσσα.

Μια από τις πρωτόινδοευρωπαϊκές διαλέκτους – τη Πρωτοσλαβική –αποτέλεσε το θεμέλιο όλων των σύγχρονων Σλαβικών γλωσσών.

Τις γλώσσες που αναφέρουμε παραπάνω ομιλούν πάνω από 290 εκατομμύρια άνθρωποι στον κόσμο. Τις διακρίνει μεγάλος αριθμός συγγένειας μεταξύ τους,

την οποία μπορεί να παρατηρήσει κανείς στη δομή της λέξης, στη χρήση των γραμματικών κατηγοριών, στη δομή της πρότασης, κ.τ.λ. Αυτή η συγγένεια εξηγείται τόσο από την ενιαία προέλευση των σλαβικών γλωσσών όσο και από τις μακράς επαφές μεταξύ τους.

Την πορεία εξέλιξης των Σλαβικών γλωσσών στις οποίες ανήκει και η Ρώσικη γλώσσα θα μπορούσαμε να δούμε στο σχεδιάγραμμα που ακολουθεί.

Για πρώτη φορά, οι Σλαβικές γλώσσες δέχτηκαν τη λογοτεχνική επεξεργασία τις τελευταίες δεκαετίες του 10^{ου} αιώνα. Οι δημιουργοί της Σλαβικής γραφής ήταν δύο αδέρφια Θεσσαλονικείς, ο Κύριλλος και ο Μεθόδιος, οι οποίοι για τις ανάγκες της Μεγάλης Μοραβίας μετέφρασαν από τα Ελληνικά στα Σλαβικά τα εκκλησιαστικά κείμενα. Βάση της νέας λογοτεχνικής γλώσσας ήταν η νοτιομακεδονική διάλεκτος, που όμως στη Μεγάλη Μοραβία αφομοίωσε πολλές ντόπιες ιδιαιτερότητες.

Υπήρχαν δυο Σλαβικά αλφάβητα, το Γλαγολιτικό αλφάβητο (η λέξη προέρχεται από το ρήμα «glagolati», που σημαίνει «μιλάω») του οποίου η βάση ήταν η βυζαντινή μικρογράμματη γραφή και το Κυριλλικό αλφάβητο (το όνομα προέρχεται από το όνομα του Κυρίλλου) με βάση τη βυζαντινή κεφαλαιογράμματη γραφή. Τα πιο παλαιά διατηρημένα σλαβικά κείμενα ανήκουν στο 10^ο αιώνα και ήδη από τον 11^ο αιώνα διατηρήθηκαν πολλά γραπτά σλαβικά μνημεία.

Η Ρώσικη γλώσσα, λοιπόν, έχει μια μακράιωνη και πολύπλοκη εξέλιξη. Αφομοίωσε λαϊκά στοιχεία και στοιχεία της Παλαιοσλαβικής γλώσσας, καθώς επίσης δέχτηκε τις επιρροές των Ευρωπαϊκών γλωσσών. Αντίθετα από πολλές Σλαβικές γλώσσες, η Ρώσικη εξελισσόταν χωρίς διακοπές στη διάρκεια των αιώνων. Ξεχώρισε τον 14^ο – 15^ο αιώνα από τη Παλαιορωσική γλώσσα η οποία διασπάστηκε. Το Κυριλλικό αλφάβητο εν τω μεταξύ επικράτησε του Γλαγολιτικού, μιας και ήταν πιο εύχρηστο. Εισήχθη στη Ρωσία τον 10^ο αιώνα μετά τον εκχριστιανισμό της.

Το Ρώσικο αλφάβητο στη σημερινή του μορφή υπάρχει από την εποχή των μεταρρυθμίσεων του Πέτρου Α' (1708- 1710), της Ακαδημίας των επιστημών (1735- 1738, 1758), και των μετεπαναστατικών μεταρρυθμίσεων (1917). Μέχρι το 1708 το Ρωσικό αλφάβητο είχε πολλά κοινά με το Ελληνικό. Αυτές οι μεταρρυθμίσεις απέκλεισαν από το Ρωσικό αλφάβητο τα γράμματα Ω, Ξ, Ψ και το δίγραφο ΟΥ. Αργότερα, ακολούθησαν και άλλες αλλαγές όπως η εισαγωγή του γράμματος ε (jo) από τον λογοτέχνη Καραμζίν καθώς και η κατάργηση του γράμματος Θ από το Διάταγμα των Λαϊκών Επιτροπών. Το σύγχρονο Ρώσικο αλφάβητο αποτελείται από 33 γράμματα, 20 σύμφωνα, 20 φωνήεντα και 2 γράμματα χωρίς αυτόνομη φθογγική αξία τα οποία συμβολίζουν την ύπαρξη ή την ανυπαρξία της ουρανικοποίησης.

1.5.1 Το ρηματικό σύστημα στη Ρώσικη γλώσσα

Το ρηματικό σύστημα της Ρώσικης γλώσσας έχει τα εξής γραμματικά χαρακτηριστικά που εκφράζονται στο μορφολογικό τομέα: χρόνο, πρόσωπο, αριθμό, γένος, μεταβατικότητα, έγκλιση, φωνή, διάθεση και ρηματικές όψεις (ή ποιόν ενεργείας). Το τελευταίο χαρακτηριστικό δηλώνει τη διαφορά στον τρόπο εξέλιξης μιας ενέργειας στον χρόνο και η σημαντικότητα της στο γραμματικό σύστημα της γλώσσας οφείλεται στο γεγονός ότι η Ρώσικη διαθέτει μόνο 5 χρόνους για τους 3 χρόνους (παρόν, παρελθόν, μέλλον). Σε αντίθεση, η Ελληνική γλώσσα διαθέτει 8 χρόνους για τις 3 χρόνους αντίστοιχα, με αποτέλεσμα το βάρος να πέφτει στους χρόνους με τους οποίους υποδηλώνεται και η ρηματική όψη. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται μια αντιστοιχία των χρόνων των δυο γλωσσών.

Πίνακας 3

Παρόν	Ενεστώτας	Пишу /rišu/	Γράφω
Παρελθόν	Παρατατικός	Писал /pisal/	Έγραφα
	Αόριστος	Написал /napisal/	Έγραψα
	Παρακείμενος		έχω γράψει
	Υπερσυντέλικος		είχα γράψει
Μέλλον	Μέλλοντας απλός	Напишы /napiši/	θα γράψω
	Μέλλοντας διαρκείας	буду писать /budu pisat'/	θα γράφω
	Μέλλοντας συντελεσμένος		θα έχω γράψει

Σύμφωνα με τον τρόπο εξέλιξης της ενέργειας το Ρώσικο ρήμα έχει δυο όψεις:

- § Την **Μη Συνοπτική ρηματική όψη**, η οποία δηλώνει ενέργεια ή κατάσταση σε εξέλιξη, ενέργεια ή κατάσταση που επαναλαμβάνεται με κανονικότητα ή το ίδιο το γεγονός μιας ενέργειας η κατάστασης.
- § Την **Συνοπτική ρηματική όψη**, η οποία δηλώνει την ολοκλήρωση ή το αποτέλεσμα μιας ενέργειας.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι να μετατραπεί ένα ρήμα με μη συνοπτική ρηματική όψη σε ένα ρήμα με συνοπτική ρηματική όψη, όπως με προσθήκη ή αφαίρεση επιθήματος, αντικατάσταση επιθήματος και εναλλαγή των φθόγγων. Τα περισσότερα ρήματα σχηματίζουν ζεύγος ρηματικής όψης π.χ. строить /stroit'/ - построить /pastroit'/ (χτίζω). Το ζεύγος ρηματικών όψεων σχηματίζεται κυρίως με:

- § προθήματα читать /tš'itat'/ – прочитать /pratš'itat'/ (διαβάζω),
- § προσφύματα рассказывать /raskazi'vat'/ – рассказать /raskazat'/ (διηγούμαι),
- § προθήματα και προσφύματα, сажать /sažat'/ - посадить /pasadzit'/ (φυτεύω).

Ωστόσο, υπάρχουν και ζεύγη ρηματικών όψεων που σχηματίζονται από ρήματα με διαφορετικά ρηματικά θέματα, говорить /gavarit'/ – сказать /skazat'/ (μιλώ).

Τα βασικότερα προθήματα της Ρώσικης γλώσσας ταξινομούνται ως εξής:

§ Προθήματα που δηλώνουν την ολοκλήρωση μιας πράξης, προ- /pro/, с-, рас- /ras/, на- /na/, κ.ά.

(23)

писать /pɪsətʲ/ - написать /napɪsətʲ/	γράφω
читать /tʃɪtətʲ/ - прочитать /prətʃɪtətʲ/	διαβάζω
делать /dzelətʲ/ - сделать /sdzelətʲ/	κάνω
будить /budzɪtʲ/ - разбудить /razbudzɪtʲ/	ξυπνάω

§ Προθήματα που δηλώνουν την ολοκλήρωση μιας σταδιακής αλλαγής μιας κατάστασης, по- /po/.

(24)

гаснуть /gasnʊtʲ/ - погаснуть /pagasnʊtʲ/	σβήνω
краснеть /krasnʲetʲ/ - покраснеть /pakrasnʲetʲ/	κοκκινίζω

§ Προθήματα που δηλώνουν την ολοκλήρωση μιας πράξης ή μιας κατάστασης και συνοδεύουν ρήματα που περιλαμβάνουν το πρόσφυμα ну- /nu/ που δηλώνει αλλαγή μιας κατάστασης, за- /za/, о- /o/.

(25)

вянуть /vjənʊtʲ/ - савянуть /zavjənʊtʲ/	μαραίνω
крепнуть /krʲepnʊtʲ/ - окрепнуть /akrʲepnʊtʲ/	δυναμώνω

1.5.2 Η Παθητική Φωνή στη Ρώσικη γλώσσα

Η κατηγορία της φωνής στη Ρώσικη γλώσσα, όπως και στην Ελληνική, συνδέεται με τα μεταβατικά ρήματα και των δυο ρηματικών όψεων. Ωστόσο, η δήλωση της παθητικής φωνής εμφανίζει διαφοροποιήσεις για τις δυο όψεις. Η μη συνοπτική ρηματική όψη σχηματίζεται με τη προσθήκη των επιθημάτων – ся /sja/ και –сь /sʲ/ στα μεταβατικά ρήματα ενεργητικής φωνής. Αν και δε βρέθηκε κάποια σχετική αναφορά στη διαθέσιμη βιβλιογραφία, παρ' όλα αυτά παρατηρήθηκε ότι το επίθημα

–сь χρησιμοποιείται για το α' πρόσωπο ενικού αριθμού καθώς και για τα ουδέτερα ενικού αριθμού ενώ το επίθημα – ся χρησιμοποιείται σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις. Με το ίδιο, ωστόσο επίθημα δηλώνεται και η αυτοπάθεια και η αλληλοπάθεια και η αντιμεταβιβαστικότητα.

Τα ρήματα συνοπτικής όψεως που εκφράζουν αυτοπάθεια, αλληλοπάθεια και αντιμεταβιβαστικότητα σχηματίζονται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, δηλαδή με τη προσθήκη των επιθημάτων –сь και –ся, π.χ. Снег покрыл поля /sʲnʲeg pakrɪ'lʲ poʲa/ «το χιόνι σκέπασε τα χωράφια», Поля покрылись снегом /poʲa

pakri'is' s'egam/ «τα χωράφια σκεπάστηκαν από το χιόνι». Τα καθαρά μεταβατικά ρήματα συνοπτικής όψης σχηματίζονται με τον σύντομο τύπο της επιθετικοποιημένης παθητικής μετοχής του παρελθόντος χρόνου, π.χ. Брат написал письмо /brat napisal pis'mo/ «ο αδερφός έγραψε το γράμμα» Письмо написано братом /pis'mo napisano pratom/ «το γράμμα είναι γραμμένο από τον αδερφό». Στον παρακάτω πίνακα παρατίθεται, ο σχηματισμός της παθητικής φωνής σε ρήματα που δηλώνουν μεταβατικότητα, αυτοπάθεια, αλληλοπάθεια και αντιμεταβιβαστικότητα και για τις δύο ρηματικές όψεις.

Πίνακας 4

	Μη Συνοπτική Ρηματική Όψη	Συνοπτική Ρηματική Όψη
Αυτοπαθής	купаю – купаюсь /kupaju/ – /kupajus'/ πλένω – πλένομαι	скупаю – скупаюсь /skupaju/- /skupajus'/
Αλληλοπαθής	обнимают – обнимаются /ab'imajut/ - /ab'imajutsja/ αγκαλιάζουν – αγκαλιάζονται	обняли – обнялись /ab'a'i/ - /ab'a'isja/
Αντιμεταβιβαστική	открывает – открывается /otkri'vajut/ - /otkri'vajutsja/ ανοίγει – ανοίγεται	откроет – откроется /otkrojet/ /otkrojetsja/
Παθητική	строет – строется /strojet/ - /strojetsja/ χτίζει – χτίζεται	построет – построен /pastrojet/ - /pastrojetsja/

Η ομοιότητα, λοιπόν, της Ρώσικης και της Ελληνικής έγκειται στο ότι και οι δυο γλώσσες για να εκφράσουν την παθητική φωνή χρησιμοποιούν ένα συγκεκριμένο μόρφημα. Με το μόρφημα αυτό εκφράζεται η αυτοπάθεια, η αλληλοπάθεια και η αντιμεταβιβαστικότητα. Η διαφορά τους αφορά το γεγονός ότι ενώ η Ελληνική σχηματίζει την παθητική φωνή με τον ίδιο τρόπο για τις δυο ρηματικές όψεις, η Ρώσικη εκφράζει την παθητική συνοπτική όψη μόνο μέσω παθητικοποιημένης μετοχής. Από την άλλη πλευρά, η μη συνοπτική παθητική των μεταβατικ'βν ρημάτων εκφράζεται στην μορφολογία του ρήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

2.1 Σκοπός της έρευνας

Όπως συμπεραίνουμε από τα προηγούμενα η ενεργητική φωνή στην Ελληνική γλώσσα έχει δυο ερμηνείες και η παθητική έχει τέσσερις ερμηνείες. Ως αποτέλεσμα η δυσκολία στην κατάκτηση αλλά και στη χρήση της παθητικής, αυξάνεται όταν δεν έχουμε να κάνουμε με φυσικό ομιλητή της Ελληνικής. Σκοπός μας λοιπόν είναι, να δούμε πώς χειρίζονται οι μη φυσικοί ομιλητές αλλά και οι φυσικοί ομιλητές τις εν λόγω δομές.

2.2 Περιγραφή συμμετεχόντων

Σε αυτή την πτυχιακή, σκοπός μας είναι να μελετήσουμε και να συγκρίνουμε τον τρόπο με τον οποίο ερμηνεύουν την ενεργητική και την παθητική φωνή της Ελληνικής γλώσσας, ομιλητές με μητρική γλώσσα την Ελληνική σε σύγκριση με ομιλητές με μητρική την Ρώσικη. Για τον σκοπό αυτό, ζητήθηκε συνολικά από 20 φυσικούς ομιλητές της Ρώσικης γλώσσας με την Ελληνική ως δεύτερη γλώσσα και από 20 φυσικούς ομιλητές της Ελληνικής που αποτελούν και την ομάδα ελέγχου, να ταιριάζουν την πρόταση που εκφωνείται κάθε φορά με την σωστή εικόνα. Τα υποκείμενα της ομάδας ελέγχου έχουν επιλεγθεί με κριτήριο το φύλο, την εκπαίδευση και όριο ηλικίας από 25 έως 55 χρονών με στόχο να βρίσκονται σε αντιστοιχία με τα υποκείμενα με μητρική γλώσσα την Ρώσικη. Οι Ρώσοι ομιλητές γεννήθηκαν στην Ρωσία, ήρθαν σε μεγάλη ηλικία στην Ελλάδα χωρίς να γνωρίζουν την Ελληνική γλώσσα. Δεν διδάχτηκαν την Ελληνική σε σχολείο αλλά την έμαθαν μέσα από την καθημερινότητα και την επαφή τους με τους Έλληνες.

Παρακάτω παρατίθενται πίνακες με τα στοιχεία των φυσικών ομιλητών της Ρώσικης και των φυσικών ομιλητών της Ελληνικής που αποτέλεσαν την ομάδα ελέγχου, δηλαδή το φύλο, η ηλικία και η εκπαίδευση. Η σειρά με την οποία παρουσιάζονται οι συμμετέχοντες είναι αυτή με την οποία χορηγήθηκε και η δοκιμασία.

§ Στοιχεία συμμετεχόντων- ενηλίκων με μητρική γλώσσα την Ρώσικη Πίνακας 5

	<u>ΌΝΟΜΑ</u>	<u>ΦΥΛΟ</u>	<u>ΗΛΙΚΙΑ</u>	<u>ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ</u>
--	--------------	-------------	---------------	-------------------

ΥΠ. 1	Κ.Π.	Θ	39	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ. 2	Λ.Ν.	Θ	51	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ. 3	Ε.Γ.	Θ	34	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ. 4	Λ.Ο.	Θ	49	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ. 5	Ο.Β.	Θ	32	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΥΠ. 6	Μ.Ξ.	Θ	40	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΥΠ. 7	Κ.Γ.	Α	41	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΥΠ. 8	Α.Β.	Α	41	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΥΠ. 9	Χ.Μ.	Α	37	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ. 10	Δ.Ξ.	Α	48	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ. 11	Σ.Φ.	Θ	26	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ. 12	Λ.Χ.	Θ	28	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΥΠ. 13	Κ.Κ.	Θ	50	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΥΠ. 14	Δ.Γ.	Θ	25	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ. 15	Τ.Ν.	Α	55	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ. 16	Η.Π.	Α	48	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΥΠ. 17	Σ.Δ.	Α	36	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΥΠ. 18	Μ.Β.	Α	29	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ. 19	Ε.Δ.	Θ	26	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ. 20	Μ.Μ.	Θ	32	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

§ Στοιχεία συμμετεχόντων- ενηλίκων με μητρική γλώσσα την Ελληνική

Πίνακας 6

	<u>ΟΝΟΜΑ</u>	<u>ΦΥΛΟ</u>	<u>ΗΛΙΚΙΑ</u>	<u>ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ</u>
ΥΠ1.	Χ. Α	Θ	49	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ2.	Κ.Γ	Θ	50	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ3.	Μ. Β	Θ	34	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ4.	Α. Μ	Θ	45	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ5.	Λ. Δ	Θ	39	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΥΠ6.	Γ. Κ	Θ	42	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΥΠ7.	Α. Ι	Α	29	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ8.	Π. Κ	Α	43	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΥΠ9.	Σ.Τ	Α	38	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΥΠ10.	Π. Γ	Α	47	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ11.	Α. Θ	Θ	50	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ12.	Λ. Τ	Θ	28	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΥΠ13.	Μ. Α	Θ	45	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΥΠ14.	Κ. Σ	Θ	28	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ15.	Κ. Γ	Α	54	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ16.	Κ. Λ	Α	44	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΥΠ17.	Γ. Α	Θ	39	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ18.	Ο. Σ	Α	41	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ19.	Λ. Ε	Θ	26	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΥΠ20.	Δ. Δ	Θ	51	ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

2.3 Περιγραφή διαδικασίας ταύτισης πρότασης με εικόνα

Για τη διεξαγωγή της έρευνας ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να ταιριάζουν προτάσεις με εικόνες. Χρησιμοποιήσαμε το ίδιο υλικό της πτυχιακής εργασίας των: Γάτα, Σταυριανάκου, Τσαγκάρη (Μάιος 2010). Για κάθε πρόταση που εκφέρεται από τον χορηγό της δοκιμασίας, ο συμμετέχων πρέπει να επιλέξει ανάμεσα από δύο εικόνες. Η εικόνα στόχος εμφανίζεται σε τυχαία θέση κάθε φορά. Η σειρά παρουσίασης των προτάσεων είναι ίδια για κάθε εξεταζόμενο. Επτά (7) προτάσεις εμπειρείχαν έμψυχο υποκείμενο και οκτώ (8) προτάσεις άψυχο υποκείμενο.

Η εικόνα-στόχος απεικόνιζε ένα γεγονός με αντιμεταβιβαστική ή αυτοπαθή ερμηνεία, ανάλογα με την κατηγορία του ρήματος και την ύπαρξη ή όχι έμψυχου υποκειμένου. Η δεύτερη εικόνα απεικόνιζε το ίδιο γεγονός εμπιέροντας, ωστόσο, και κάποιον συμμετέχοντα ο οποίος κατείχε τον ρόλο του δράστη της ενέργειας. Για παράδειγμα, για την πρόταση 1: *Το κορίτσι χτενίζεται*, η εικόνα-στόχος απεικονίζει ένα κορίτσι που χτενίζει μόνο του τα μαλλιά του (αυτοπαθή ερμηνεία), ενώ η δεύτερη εικόνα απεικονίζει ένα κορίτσι να χτενίζεται από κάποιον άλλον (παθητική ερμηνεία).

Για τις προτάσεις με έμψυχα υποκείμενα, μη ενεργητική μορφολογία και αντιμεταβιβαστική ερμηνεία, δίνονταν οι εξής επιλογές: η εικόνα-στόχος, όπου εμφανίζεται μόνο το συντακτικό υποκείμενο, και μια δεύτερη εικόνα, στην οποία απεικονίζεται και ένα δεύτερο υποκείμενο το οποίο μπορεί να αποτελεί τον δράστη της ενέργειας (παθητική ερμηνεία). Για παράδειγμα, στην πρόταση 2: *Το αγόρι πλένεται*, στην εικόνα-στόχο (αυτοπαθή ερμηνεία) απεικονίζεται ένα αγόρι που πλένει μόνο του τα δόντια του και στην δεύτερη εικόνα (παθητική ερμηνεία), απεικονίζεται μια γυναίκα που πλένει τα δόντια ενός αγοριού.

Οι προτάσεις με αντιμεταβιβαστικά ρήματα σε ενεργητική μορφολογία και με άψυχο υποκείμενο, εκτός από την εικόνα-στόχο, περιελάμβαναν και μια εικόνα, όπου κάποιος άλλος πραγματοποιεί την ενέργεια στο συντακτικό υποκείμενο, σύμφωνα με την έννοια του ρήματος (παθητική ερμηνεία). Για παράδειγμα, στην πρόταση 7: *Η πόρτα κλείδωσε*, η εικόνα-στόχος παρουσιάζει μια πόρτα που κλείνει αυτόματα μόνη της, ενώ στην δεύτερη εικόνα παρουσιάζεται ένας άνθρωπος να κλείνει μια πόρτα.

Οι προτάσεις που περιλαμβάνονταν στην δοκιμασία ταύτισης πρότασης με εικόνα διακρίνονται σύμφωνα με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- i. μορφολογία της φωνής του ρήματος,
- ii. παρουσία έμψυχου ή άψυχου υποκειμένου, και
- iii. παθητική, αυτοπαθή, αλληλοπαθή ή αντιμεταβιβαστική ερμηνεία.

Παρατίθενται οι προτάσεις, με τη σειρά που εκφωνήθηκαν κατά την διάρκεια της δοκιμασίας και όπως εμφανίζονται στο έντυπο συγκέντρωσης δεδομένων (βλ. Παράρτημα):

Π1 Το κορίτσι χτενίζεται.

Π2 Το αγόρι πλένεται.

Π3 Τα κορίτσια χαιρετήθηκαν.

Π4 Τα κορίτσια αγκαλιάστηκαν.

Π5 Οι μαγνήτες ενώθηκαν.

Π6 Τα ρούχα χωρίστηκαν.

Π7 Η πόρτα κλείδωσε.

Π8 Η ομπρέλα άνοιξε.

Π9 Το μπλουζάκι λέρωσε.

Π10 Η πόρτα κλειδώθηκε.

- Π11 Η ομπρέλα ανοίχτηκε.**
- Π12 Το μπλουζάκι λερώθηκε.**
- Π13 Το αγόρι λερώθηκε.**
- Π14 Το κορίτσι σπρώχτηκε.**
- Π15 Το αγόρι καταβρέχτηκε.**

Παρακάτω, δίνεται η περιγραφή καθώς και η ερμηνεία των δύο εικόνων που συνοδεύουν κάθε πρόταση :

1) Προτάσεις με αυτοπαθή ρήματα

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται δύο αυτοπαθή ρήματα τα οποία δηλώνουν σωματική φροντίδα και τα υποκείμενα που συμμετέχουν στις προτάσεις είναι έμψυχα.

Ομάδα Α

Π1 Το κορίτσι χτενίζεται.

- α) Το κορίτσι χτενίζει μόνο τα μαλλιά του (αυτοπαθής ερμηνεία).
- β) Το κορίτσι το χτενίζει η μαμά του (παθητική ερμηνεία).

Π2 Το αγόρι πλένεται.

- α) Το αγόρι πλένει μόνο του τα δόντια του (αυτοπαθής ερμηνεία).
- β) Τα δόντια του αγοριού τα πλένει η μαμά του (παθητική ερμηνεία).

2) Προτάσεις με αλληλοπαθή ρήματα

Σε αυτήν την κατηγορία περιλαμβάνονται τρία ρήματα που υποδηλώνουν αλληλοπάθεια. Τα υποκείμενα των δύο πρώτων προτάσεων είναι έμψυχα ενώ το υποκείμενο της τελευταίας πρότασης είναι άψυχο.

Ομάδα Β

Π3 Τα κορίτσια χαιρετήθηκαν.

- α) Ένα κορίτσι χαιρετά το άλλο δίνοντας χειραψία (αλληλοπαθής ερμηνεία).
- β) Δύο κορίτσια χαιρετιούνται από έναν κύριο στον δρόμο (παθητική ερμηνεία).

Π4 Τα κορίτσια αγκαλιάστηκαν.

- α) Δύο κορίτσια που αγκαλιάζονται μεταξύ τους (αλληλοπαθής ερμηνεία).
- β) Δύο κορίτσια που τα αγκαλιάζει η μαμά τους (παθητική ερμηνεία).

Π5 Οι μαγνήτες ενώθηκαν.

- α) Δύο κομμάτια μαγνητών που ενώνονται λόγω φυσικής έλξης (αλληλοπαθής ερμηνεία).

β) Δύο κομμάτια μαγνητών τα οποία τα ενώνουν δύο άντρες (παθητική ερμηνεία).

3) Προτάσεις με αντιμεταβιβαστικά ρήματα ενεργητικής μορφολογίας.

Σε αυτήν την κατηγορία τα ρήματα που συμμετέχουν ανήκουν στα αντιμεταβιβαστικά. Τα υποκείμενα των προτάσεων είναι άψυχα, ενώ η μορφολογία των ρημάτων είναι ενεργητική.

Ομάδα Γ

Π6 Η πόρτα κλείδωσε.

α) Μια πόρτα η οποία κλείνει και ασφαλίζει μόνη της (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία).

β) Μία πόρτα την οποία κλειδώνει κάποιος (ενεργητική / μεταβατική ερμηνεία).

Π7 Η ομπρέλα άνοιξε.

α) Μία ομπρέλα την οποία “άνοιξε” ο αέρας (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία).

β) Μία ομπρέλα την οποία ανοίγει μια κοπέλα (ενεργητική / μεταβατική ερμηνεία).

Π8 Το μπλουζάκι λέρωσε.

α) Ένα απλωμένο σε σκοινί λευκό μπλουζάκι λερώνεται από τις λάσπες που πετάγονται τυχαία (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία).

β) Ένα αγόρι λερώνει τη μπλούζα του με τα λερωμένα από λάσπη χέρια του (ενεργητική / μεταβατική ερμηνεία).

4) Προτάσεις με αντιμεταβιβαστικά ρήματα παθητικής μορφολογίας και άψυχου υποκειμένου.

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει επίσης ρήματα που ανήκουν στα αντιμεταβιβαστικά. Τα υποκείμενα, και σε αυτή τη περίπτωση, είναι άψυχα, ενώ η μόνη διαφορά με την προηγούμενη κατηγορία έγκειται στη μορφολογία, όπου αυτή τη φορά, είναι παθητική.

(1) Ομάδα Δ

Π9 Τα ρούχα χωρίστηκαν.

α) Δύο καλάθια στα οποία περιλαμβάνονται αντίστοιχα λευκά και χρωματιστά ρούχα (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία).

β) Μια γυναίκα τοποθετεί τα ρούχα σε ράφια στα οποία έχουν εμφανώς διαχωριστεί τα λευκά από τα χρωματιστά ρούχα (παθητική ερμηνεία).

(2) Ομάδα Ε

Π10 Η πόρτα κλειδώθηκε.

α) Μία πόρτα που κλείνει μόνη της αυτόματα (αυτοπαθής ερμηνεία).

β) Μια πόρτα την οποία κλείνει κάποιος (παθητική ερμηνεία).

Π11 Η ομπρέλα ανοίχτηκε.

- α) Μία ομπρέλα η οποία ανοίγει μόνη της λόγω του αέρα (αυτοπαθής ερμηνεία).
 β) Μία ομπρέλα την οποία ανοίγει μια κοπέλα (παθητική ερμηνεία).

Π12 Το μπλουζάκι λερώθηκε.

Δόθηκαν οι εικόνες της πρότασης 8.

5) Προτάσεις με αντιμεταβιβαστικά ρήματα παθητικής μορφολογίας και έμψυχου υποκειμένου.

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει ρήματα που ανήκουν στα αντιμεταβιβαστικά και είναι παθητικής μορφολογίας. Σε αυτή τη περίπτωση τα υποκείμενα που συμμετέχουν στις προτάσεις είναι όλα έμψυχα. (Η συγκεκριμένη ομάδα τοποθετήθηκε για να ελέγξουμε εάν έχουν κατανοήσει την διάκριση ενεργητικής και παθητικής φωνής).

Ομάδα Ζ

Π13 Το αγόρι λερώθηκε.

- α) Ένα αγόρι που λερώνεται από ένα κορίτσι (παθητική ερμηνεία).
 β) Ένα κορίτσι που λερώνεται από ένα αγόρι (ενεργητική ερμηνεία).

Π14 Το κορίτσι σπρώχτηκε.

- α) Ένα αγόρι σπρώχνει ένα κορίτσι (παθητική ερμηνεία).
 β) Ένα κορίτσι σπρώχνει ένα αγόρι (ενεργητική ερμηνεία).

Π15 Το αγόρι καταβρέχτηκε.

- α) Ένα αγόρι το οποίο βρέχεται με νερό από ένα κορίτσι (παθητική ερμηνεία).
 β) Ένα αγόρι που βρέχει με νερό ένα κορίτσι (ενεργητική ερμηνεία).

Στον πίνακα που ακολουθεί στην επόμενη σελίδα, δίνονται συνοπτικά οι πληροφορίες για κάθε μία από τις δεκαπέντε προτάσεις σύμφωνα με την μορφολογία και την ερμηνεία του ρήματος, καθώς και με την παρουσία έμψυχου ή άψυχου υποκειμένου:

Πίνακας 7: Συνοπτική περιγραφή των χαρακτηριστικών των προτάσεων

	Π1	Π2	Π3	Π4	Π5	Π6	Π7	Π8	Π9	Π 10	Π 11	Π 12	Π 13	Π 14	Π 15
Παθητική μορφολογία	+	+	+	+	+	+				+	+	+	+	+	+
Ενεργητική μορφολογία							+	+	+						

Ανεργητική ερμηνεία																
Ιαθητική ερμηνεία														+	+	+
Αυτοπαθής ερμηνεία	+	+														
Αλληλοπαθής ερμηνεία			+	+	+											
Αντιμ / αυτική ερμηνεία						+	+	+	+	+	+	+				
Ψυχο εποκείμενο	+	+	+	+										+	+	+
Ψυχο εποκείμενο					+	+	+	+	+	+	+	+				

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στους πίνακες που ακολουθούν παρατίθενται αντίστοιχα οι ερμηνείες που απέδωσε κάθε υποκείμενο του συνολικού δείγματος των ενηλίκων με μητρική γλώσσα την Ρώσικη και την Ελληνική στις προτάσεις που παρουσιάστηκαν στη δοκιμασία. Για συντομία στη συνέχεια θα αναφερόμαστε στις δυο ομάδες ως ομάδα Ρώσων ομιλητών και ομάδα Ελλήνων ομιλητών.

Πίνακας 8: Αποτελέσματα ομιλητών με μητρική γλώσσα την Ρώσικη

	Π1	Π2	Π3	Π4	Π5	Π6	Π7	Π8	Π9	Π10	Π11	Π12	Π13	Π14	Π15
1	Αυτ	Αυτ	Παθ	Αλλ	Αλλ	Παθ	Παθ	Παθ	Αντ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
2	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Παθ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ
3	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ
4	Αυτ	Αυτ	Παθ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
5	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Παθ	Παθ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
6	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ
7	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Παθ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
8	Αυτ	Αυτ	Παθ	Αλλ	Αλλ	Παθ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ
9	Αυτ	Αυτ	Παθ	Παθ	Αλλ	Παθ	Παθ	Παθ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
10	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ
11	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Παθ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
12	Αυτ	Αυτ	Παθ	Παθ	Αλλ	Παθ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
13	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Παθ	Αλλ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
14	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Παθ	Παθ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
15	Αυτ	Αυτ	Παθ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
16	Αυτ	Αυτ	Παθ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Αντ	Παθ	Αντ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
17	Αυτ	Αυτ	Παθ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Παθ	Παθ	Αντ	Αντ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ
18	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Παθ	Παθ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ

19	Αυτ	Αυτ	Παθ	Αλλ	Αλλ	Παθ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ
20	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Παθ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ

Πίνακας 9: Αποτελέσματα ομιλητών με μητρική γλώσσα την Ελληνική

	Π1	Π2	Π3	Π4	Π5	Π6	Π7	Π8	Π9	Π10	Π11	Π12	Π13	Π14	Π15
1	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Παθ	Αλλ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
2	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Παθ	Αντ	Αντ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
3	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ
4	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ
5	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Παθ	Παθ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
6	Παθ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Παθ	Αντ	Αντ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
7	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
8	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Παθ	Αντ	Παθ	Αντ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ
9	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Παθ	Παθ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ
10	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Παθ	Παθ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
11	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
12	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Αντ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ
13	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ
14	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Παθ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
15	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
16	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Παθ	Αντ	Παθ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
17	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
18	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Παθ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
19	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Παθ	Αντ	Αντ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ	Παθ
20	Αυτ	Αυτ	Αλλ	Αλλ	Αλλ	Αντ	Παθ	Αντ	Αντ	Αντ	Παθ	Αντ	Παθ	Παθ	Παθ

Στους προηγούμενους πίνακες, αναγράφονται με τα αρχικά τους οι ερμηνείες που αποδόθηκαν από τα υποκείμενα του δείγματος. Ειδικότερα, οι συντομεύσεις αντιστοιχούν ως εξής:

- Παθητική ερμηνεία → **Παθ**
- Αντιμεταβιβαστική ερμηνεία → **Αντ**
- Αυτοπαθής ερμηνεία → **Αυτ**
- Αλληλοπαθής ερμηνεία → **Αλλ**
- Ενεργητική ερμηνεία → **Εργ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

4. ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Παρακάτω παρουσιάζονται οι προτάσεις που χρησιμοποιήθηκαν στη δοκιμασία με τη σειρά που εκφωνήθηκαν καθώς και απαντήσεις που θεωρούνται αποδεκτές. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια διεξαγωγής της έρευνας, οι κάρτες με τις εικόνες δίνονταν και στις δυο ομάδες ομιλητών με τυχαία σειρά και όχι όπως αναφέρονται παρακάτω. (Βλ. Παράρτημα)

- Π1 Το κορίτσι χτενίζεται (αυτοπαθής ερμηνεία)**
- Π2 Το αγόρι πλένεται (αυτοπαθής ερμηνεία)**
- Π3 Τα κορίτσια χαιρετήθηκαν (αλληλοπαθής ερμηνεία)**
- Π4 Τα κορίτσια αγκαλιάστηκαν (αλληλοπαθής ερμηνεία)**
- Π5 Οι μαγνήτες ενώθηκαν (αλληλοπαθής ερμηνεία)**
- Π6 Τα ρούχα χωρίστηκαν (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία)**
- Π7 Η πόρτα κλείδωσε (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία)**
- Π8 Η ομπρέλα άνοιξε (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία)**
- Π9 Το μπλουζάκι λέρωσε (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία)**
- Π10 Η πόρτα κλειδώθηκε (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία)**
- Π11 Η ομπρέλα (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία)**
- Π12 Το μπλουζάκι λερώθηκε (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία)**
- Π13 Το αγόρι λερώθηκε (παθητική ερμηνεία)**
- Π14 Το κορίτσι σπρώχτηκε (παθητική ερμηνεία)**
- Π15 Το αγόρι καταβρέχτηκε (παθητική ερμηνεία)**

4.1 Ανάλυση αποτελεσμάτων ανά πρόταση

Π1 Το κορίτσι χτενίζεται (αυτοπαθής ερμηνεία)

Το 100% των υποκειμένων του δείγματος με μητρική γλώσσα τη Ρώσικη ερμήνευσαν την πρόταση ως αυτοπαθή ενώ από τα υποκείμενα με μητρική την Ελληνική ερμήνευσαν τη πρόταση κατά 95% ως αυτοπαθή και κατά 5% ως παθητική.

Π2 Το αγόρι πλένεται (αυτοπαθής ερμηνεία)

Το 100% των υποκειμένων του δείγματος με μητρική γλώσσα τη Ρώσικη καθώς και τα υποκείμενα με μητρική την Ελληνική ερμήνευσαν την πρόταση ως αυτοπαθή

Π3 Τα κορίτσια χαιρετήθηκαν (αλληλοπαθής ερμηνεία)

Το 45% των Ρώσων έδωσε παθητική ερμηνεία και το 55% έδωσε αλληλοπαθή ερμηνεία. Ενώ το 100% των Ελλήνων έδωσε αλληλοπαθή ερμηνεία.

Π4 Τα κορίτσια αγκαλιάστηκαν (αλληλοπαθής ερμηνεία)

Από το δείγμα των Ρώσων το 85% έδωσε αλληλοπαθή ερμηνεία ενώ το 15% έδωσε παθητική ερμηνεία. Το 95% των Ελλήνων έδωσε αλληλοπαθή ερμηνεία ενώ το 5% έδωσε παθητική ερμηνεία.

Π5 Οι μαγνήτες ενώθηκαν (αλληλοπαθής ερμηνεία)

Η πρόταση ερμηνεύτηκε από το σύνολο του δείγματος ως αλληλοπαθής. Το 100% των Ρώσων έδωσε αλληλοπαθή ερμηνεία καθώς και το σύνολο του πληθυσμού των Ελλήνων.

Π6 Τα ρούχα χωρίστηκαν (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία)

Από το δείγμα των Ρώσων το 50% έδωσε αντιμεταβιβαστική ερμηνεία ενώ το υπόλοιπο 50% έδωσε παθητική ερμηνεία. Το 65% των Ελλήνων έδωσε αντιμεταβιβαστική ερμηνεία ενώ το 35% έδωσε παθητική ερμηνεία.

Π7 Η πόρτα κλείδωσε (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία)

Από το δείγμα των Ρώσων το 55% έδωσε αντιμεταβιβαστική ερμηνεία ενώ το 45% έδωσε παθητική ερμηνεία. Το 65% των Ελλήνων έδωσε αντιμεταβιβαστική ερμηνεία ενώ το 35% έδωσε παθητική ερμηνεία.

Π8 Η ομπρέλα άνοιξε (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία)

Από το δείγμα των Ρώσων ομιλούντων της ελληνικής το 65% έδωσε αντιμεταβιβαστική ερμηνεία ενώ το 35% έδωσε παθητική ερμηνεία. Το 80% των Ελλήνων έδωσε αντιμεταβιβαστική ερμηνεία ενώ το 20% έδωσε παθητική ερμηνεία.

Π9 Το μπλουζάκι λέρωσε (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία)

Την πρόταση αυτή και οι δυο ομάδες ερμήνευσαν κατά το 65% ως αντιμεταβιβαστική και κατά 35% ως παθητική.

Π10 Η πόρτα κλειδώθηκε (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία)

Από το δείγμα των Ρώσων το 35% έδωσε αντιμεταβιβαστική ερμηνεία ενώ το 65% έδωσε παθητική ερμηνεία. Το 90% των Ελλήνων έδωσε αντιμεταβιβαστική ερμηνεία ενώ το 10% έδωσε παθητική ερμηνεία.

Π11 Η ομπρέλα ανοίχτηκε (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία)

Από το δείγμα των Ρώσων το 25% έδωσε αντιμεταβιβαστική ερμηνεία ενώ το 75% έδωσε παθητική ερμηνεία. Το 85% των Ελλήνων έδωσε παθητική ερμηνεία ενώ το 15% έδωσε αντιμεταβιβαστική ερμηνεία.

Π12 Το μπλουζάκι λερώθηκε (αντιμεταβιβαστική ερμηνεία)

Από το δείγμα των Ρώσων το 40% έδωσε αντιμεταβιβαστική ερμηνεία ενώ το 60% έδωσε παθητική ερμηνεία. Το 35% των Ελλήνων έδωσε αντιμεταβιβαστική ερμηνεία ενώ το 65% έδωσε παθητική ερμηνεία.

Π13 Το αγόρι λερώθηκε (παθητική ερμηνεία)

Από το δείγμα των Ρώσων το 100% έδωσε παθητική ερμηνεία. Επίσης, το 100% των Ελλήνων έδωσε παθητική ερμηνεία.

Π14 Το κορίτσι σπρώχτηκε (παθητική ερμηνεία)

Από το δείγμα των Ρώσων το 100% έδωσε παθητική ερμηνεία. Επίσης, το 100% των Ελλήνων έδωσε παθητική ερμηνεία.

Π15 Το αγόρι καταβρέχτηκε (παθητική ερμηνεία)

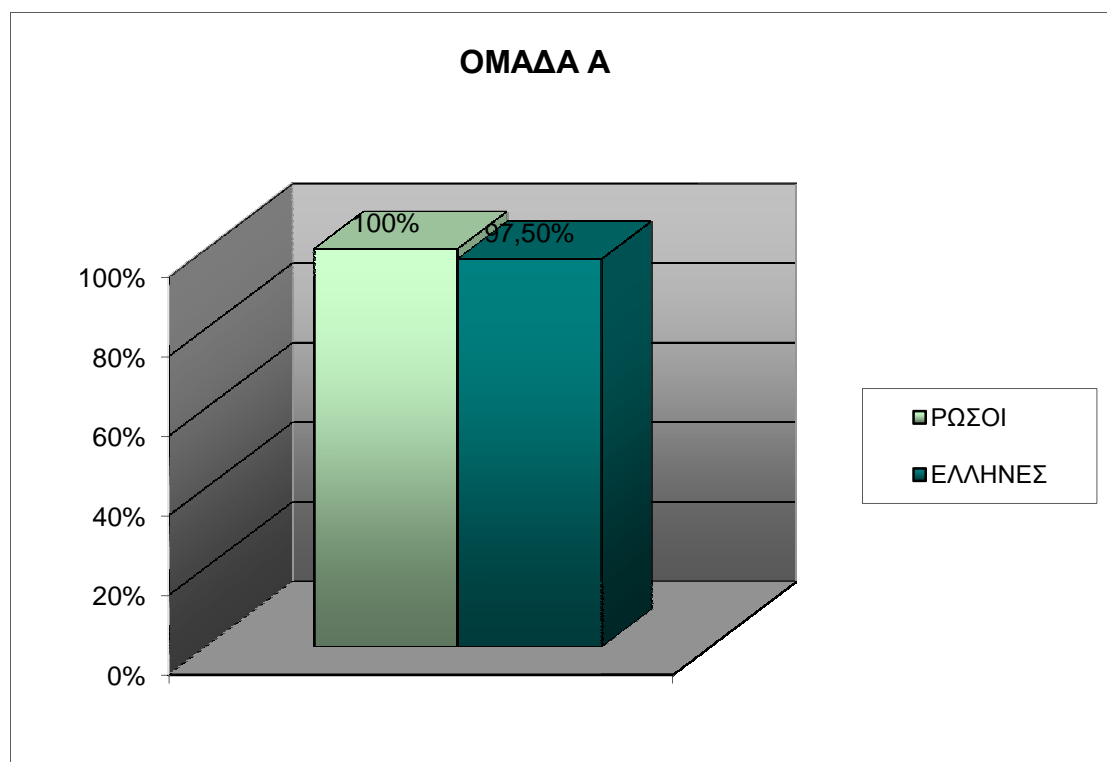
Από το δείγμα των Ρώσων το 100% έδωσε παθητική ερμηνεία. Επίσης, το 100% των Ελλήνων έδωσε παθητική ερμηνεία.

4.2 Ανάλυση αποτελεσμάτων ανά ομάδα προτάσεων

1. Προτάσεις με αυτοπαθή ρήματα

Ρώσοι: το 100% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση και στις 2 προτάσεις.

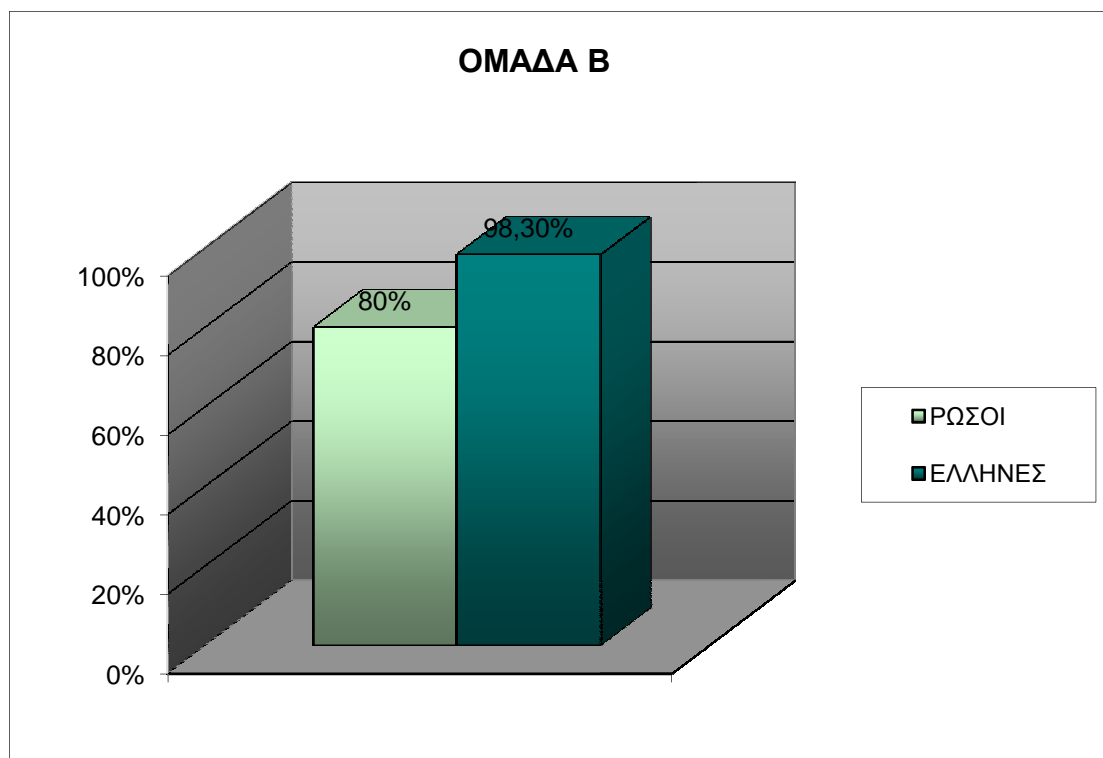
Έλληνες: Το 95% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση και στις 2 προτάσεις. Το 100% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση σε 1/2 προτάσεις. Το 5% έδωσε λάθος απάντηση.

2. Προτάσεις με αλληλοπαθή ρήματα

Ρώσοι: Το 50% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση και στις 3 προτάσεις. Το 40% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση σε 2/3 προτάσεις και το 10% σε 1/3.

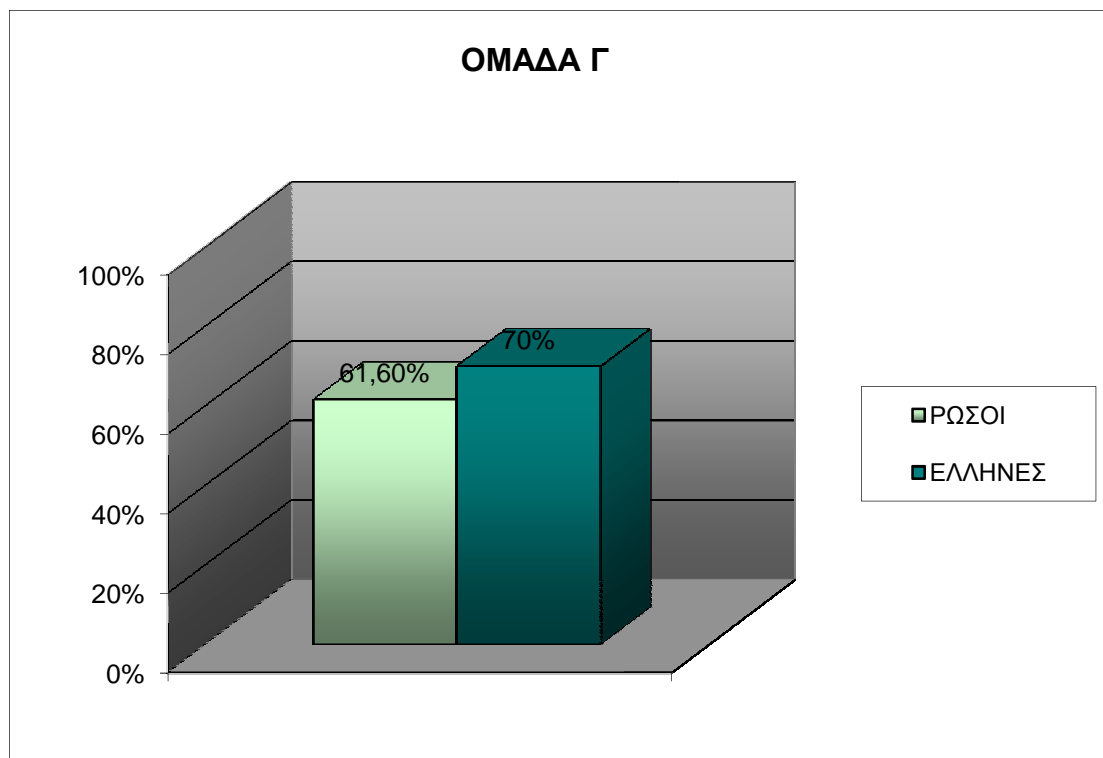
Έλληνες: Το 95% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση και στις 3 προτάσεις. Το 100% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση σε 2/3 προτάσεις και το 100% σε 1/3. Το 5% έδωσε λάθος απάντηση.

3. Προτάσεις με αντιμεταβιβαστικά ρήματα ενεργητικής μορφολογίας

Ρώσοι: Το 15% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση και στις 3 προτάσεις. Το 45% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση σε 2/3 προτάσεις και το 30% σε 1/3. Το 10% έδωσε λάθος απάντηση.

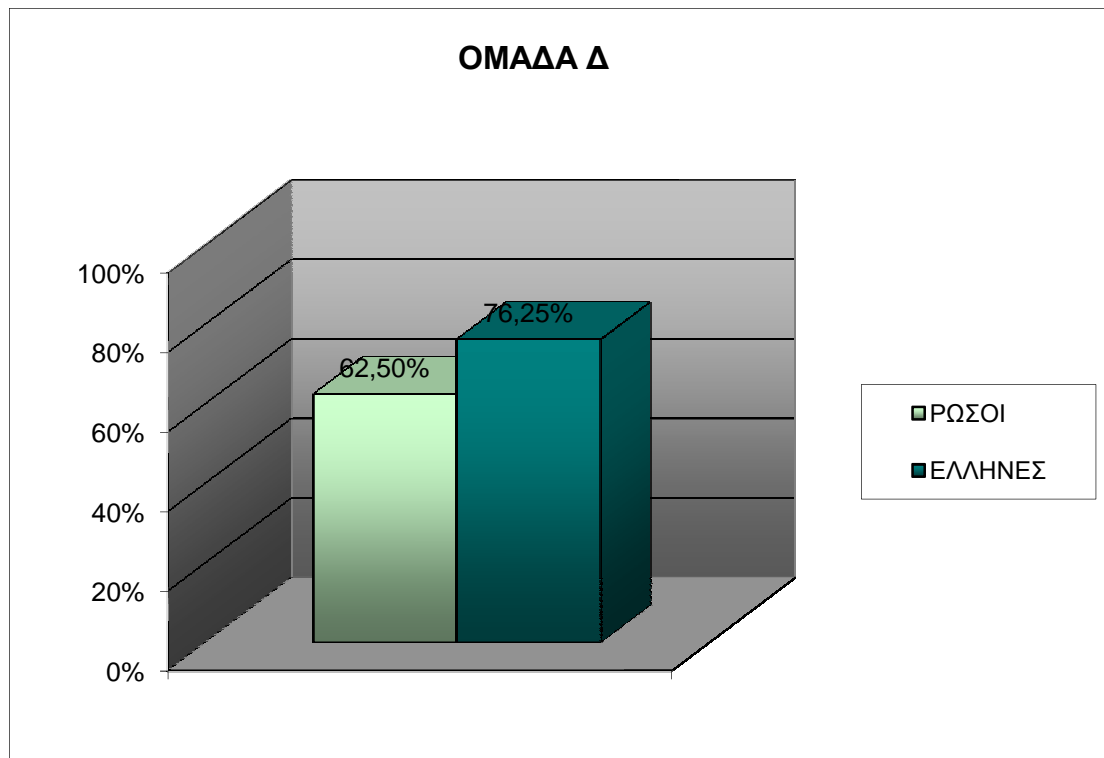
Έλληνες: Το 45% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση και στις 3 προτάσεις. Το 35% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση σε 2/3 προτάσεις και το 10% σε 1/3. Το 10% έδωσε λάθος απάντηση.

4. Προτάσεις με αντιμεταβιβαστικά ρήματα παθητικής μορφολογίας

Ρώσοι: Το 100% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση και στις 4 προτάσεις. Το 15% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση σε 3/4 προτάσεις, το 35% σε 2/4 και το 50% σε 1/4.

Έλληνες: Το 30% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση και στις 4 προτάσεις. Το 50% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση σε 3/4 προτάσεις και το 15% σε 2/4 και το 5% σε 1/4.

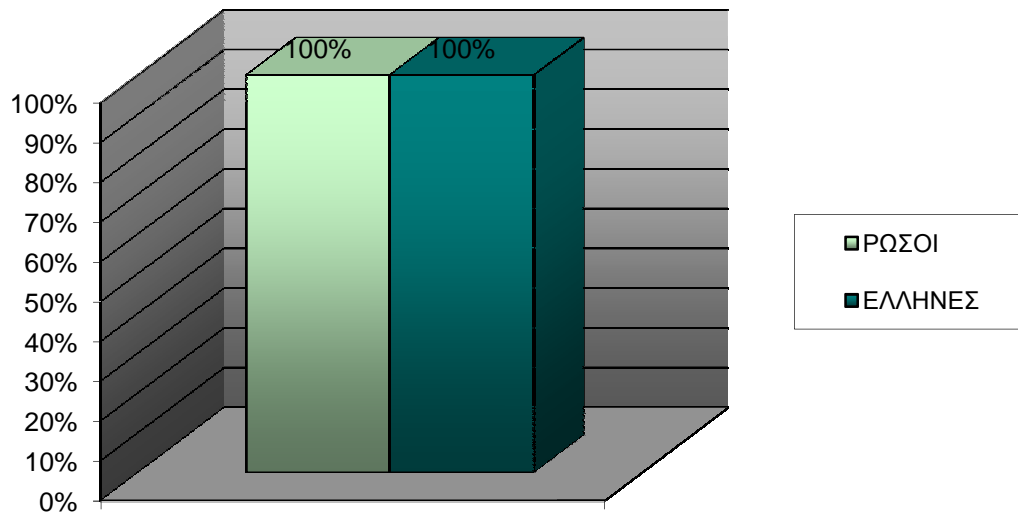

5. Προτάσεις με παθητικά ρήματα

Ρώσοι: Το 100% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση και στις 3 προτάσεις.

Έλληνες: Το 100% έδωσε την αναμενόμενη απάντηση και στις 3 προτάσεις.

ΟΜΑΔΑ Ε

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1 Συμπεράσματα ανά ομάδα προτάσεων

5.1.1 Προτάσεις με αυτοπαθή ρήματα

Π1 Το κορίτσι χτενίζεται

Π2 Το αγόρι πλένεται

Στην Π2 οι δύο ομάδες έδωσαν την αναμενόμενη απάντηση σε ποσοστό 100%. Και οι δύο ομάδες ερμήνευσαν την πρόταση ως αυτοπαθή. Στην Π1 οι δύο ομάδες δεν παρουσιάζουν μεγάλες αποκλείσεις. Οι Ρώσοι κατανόησαν καλύτερα τη πρόταση σε σχέση με τους Έλληνες, με ποσοστό 100% έναντι 95% των Ελλήνων. Για το 5% των Ελλήνων που ερμήνευσαν την πρόταση ως παθητική δεν μπορούμε να αιτιολογήσουμε την επιλογή τους.

5.1.2 Προτάσεις με αλληλοπαθή ρήματα

Π3 Τα κορίτσια χαιρετήθηκαν

Π4 Τα κορίτσια αγκαλιάστηκαν

Π5 Οι μαγνήτες ενώθηκαν

Η Π5 ερμηνεύτηκε από το σύνολο των υποκειμένων, Ελλήνων και Ρώσων ως αλληλοπαθής με ποσοστό 100%. Η Π4, επίσης δεν εμφανίζει σημαντικές διακυμάνσεις μιας και οι Έλληνες έδωσαν την αναμενόμενη απάντηση τη πρόταση σε ποσοστό 95% ενώ οι Ρώσοι σε ποσοστό 85%. Η Π3, ωστόσο, εμφανίζει μια αξιοσημείωτη ανομοιογένεια μεταξύ των δύο ομάδων. Ενώ οι Έλληνες ερμήνευσαν τη πρόταση ως αλληλοπαθή σε ποσοστό 100%, μόνο το 55% των Ρώσων έδωσαν την αντίστοιχη απάντηση, οι υπόλοιποι την ερμήνευσαν ως παθητική. Μιας και η αυτοπάθεια, η αλληλοπάθεια, η αντιμεταβιβαστικότητα αλλά και η μεταβατικότητα στην Ρώσικη γλώσσα όπως και στην Ελληνική δηλώνεται με τις ίδιες καταλήξεις, οι μορφολογικοί παράγοντες δεν μπορούν να εξηγήσουν τη διαφορά στα ποσοστά. Για τον λόγο αυτό, μπορούμε να θεωρήσουμε ότι η διαφορά οφείλεται σε πραγματολογικούς παράγοντες.

5.1.3 Προτάσεις με αντιμεταβιβαστικά ρήματα ενεργητικής

μορφολογίας

Π7 Η πόρτα κλείδωσε

Π8 Η ομπρέλα άνοιξε

Π9 Το μπλουζάκι λέρωσε

Στις προτάσεις αυτές η ομάδα των Ελλήνων ομιλητών είχαν καλύτερα αποτελέσματα σε σχέση με την ομάδα των Ρώσων ομιλητών ερμηνεύοντας τις προτάσεις ως αντιμεταβιβαστικές. Συγκεκριμένα, για τη Π8 οι Έλληνες απάντησαν σωστά σε ποσοστό 80% σε σχέση με το 65% των Ρώσων, στην Π9 και οι δύο ομάδες έδωσαν αντιμεταβιβαστικές ερμηνείες σε ποσοστό 65%, ενώ για τη Π7 οι σωστές απαντήσεις αφορούσαν το 65% των Ελλήνων και μόλις το 55% των Ρώσων. Δεν μπορούμε να εξηγήσουμε γιατί οι Έλληνες τείνουν να ερμηνεύουν παθητικά κατά 35% την Π7 και Π9. Στη περίπτωση των Ρώσων ομιλητών, στη μητρική τους γλώσσα τα ρήματα αυτά για να εκφράσουν εργαστικότητα εμφανίζονται κυρίως με παθητική μορφολογία.

5.1.4 Προτάσεις με αντιμεταβιβαστικά ρήματα παθητικής μορφολογίας

- Π6 Τα ρούχα χωρίστηκαν**
- Π10 Η πόρτα κλειδώθηκε**
- Π11 Η ομπρέλα ανοίχτηκε**
- Π12 Το μπλουζάκι λερώθηκε**

Σε αυτή την ομάδα προτάσεων, ο Ρώσικος πληθυσμός παρουσιάζει ισχυρή προτίμηση για την παθητική ερμηνεία. Η Π12 ερμηνεύτηκε κατά 60% ως παθητική, η Π11 κατά 75% η Π10 κατά 65% και η Π6 κατά το ήμισυ. Το δείγμα των Ελλήνων προτίμησε την αντιμεταβιβαστική ερμηνεία στις Π6 και Π10 με ποσοστό 65% και 90% αντίστοιχα, ενώ οι Π11 και Π12 ερμηνεύτηκαν ως παθητικές κατά το 85% και 65% αντίστοιχα. Ενώ δεν μπορούμε να βρούμε ικανοποιητική εξήγηση για το λόγο που οι Έλληνες ερμηνεύουν τις Π11 και Π12 ως παθητικές, φαίνεται πως το δείγμα των Ρώσων εμφανίζει την τάση να γενικεύει την παθητική ερμηνεία, συμπαρασυρόμενοι από την παθητική μορφολογία. Στην περίπτωση αυτή, φαίνεται, πως η παθητική μορφολογία και το άψυχο συντακτικό υποκείμενο ωθεί σε παθητική ερμηνεία, δηλαδή στην αναζήτηση κάποιου δράστη σε επίπεδο θεματικής δομής.

5.1.5 Προτάσεις με παθητικά ρήματα

- Π13 Το αγόρι λερώθηκε**
- Π14 Το κορίτσι σπρώχτηκε**
- Π15 Το αγόρι καταβρέχτηκε**

Σε αυτή την ομάδα προτάσεων ο πληθυσμός όλου του δείγματος (40 άτομα) έδωσε παθητική ερμηνεία και στις 3 προτάσεις με ποσοστό 100%. Επειδή οι εναλλακτικές που δινόντουσαν ήταν ή παθητική ή ενεργητική ερμηνεία.

5.2 Συνοψίζοντας

- § Το σύνολο του δείγματος των Ελλήνων και των Ρώσων ομιλούντων της ελληνικής δείχνουν μεγάλη προτίμηση προς τη παθητική ερμηνεία των αντιμεταβιβαστικών ρημάτων.
- § Η πλειοψηφία των Ρώσων ερμηνεύει τα αντιμεταβιβαστικά ρήματα ενεργητικής μορφολογίας ως παθητικά, ενώ η πλειοψηφία των Ελλήνων ομιλητών τα ερμηνεύει ως αντιμεταβιβαστικά. Το γεγονός αυτό μπορεί να οφείλεται στο ότι τέτοιου είδους ρήματα λαμβάνουν μόνο παθητική μορφολογία τόσο για την αντιμεταβιβαστική όσο και για την παθητική ερμηνεία στη Ρώσικη.
- § Οι Ρώσοι ερμηνεύουν τις αντιμεταβιβαστικές προτάσεις παθητικής μορφολογίας που αφορούν άψυχο συντακτικό υποκείμενο, επίσης, ως παθητικές. Η πλειοψηφία των Ελλήνων τις ερμηνεύει επίσης σε μεγάλο ποσοστό ως παθητικές πιθανώς γιατί έχουν αντίστοιχη αντιμεταβιβαστική ερμηνεία με ενεργητική μορφολογία.
- § Αξίζει να σημειωθεί ότι και οι δυο πληθυσμοί αποδίδουν παθητική ερμηνεία στα αντιμεταβιβαστικά ρήματα παθητικής μορφολογίας που αφορούν έμψυχο υποκείμενο.

5.3 Σύγκριση αποτελεσμάτων των Ρώσων και των Αράβων ομιλούντων της ελληνικής γλώσσας

Οι Άραβες ομιλητές της Ελληνικής από την πτυχιακή εργασία των: Owda, M. & Ραμαντζάς, X. (2008) τείνουν να γενικεύουν την παθητική ερμηνεία στις δομές που περιλαμβάνουν ρήματα που δηλώνουν αυτοπάθεια σε αντίθεση με τους Ρώσους οι οποίοι δίνουν την αναμενόμενη απάντηση στα ρήματα αυτά. Ως προς τις αντιμεταβιβαστικές δομές, οι Άραβες αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες στην ερμηνεία αυτών που συνοδεύονται από παθητική μορφολογία και άψυχο υποκείμενο, επιλέγοντας τη παθητική ερμηνεία, ενώ οι αντιμεταβιβαστικές προτάσεις που εκφράζονται με ενεργητική μορφολογία ερμηνεύονται ως μεταβατικές.

Οι Ρώσοι γενικεύουν την παθητική ερμηνεία σε όλες τις αντιμεταβιβαστικές προτάσεις, τόσο με ενεργητική όσο και με παθητική μορφολογία με μεγαλύτερα ποσοστά σε αυτές που συνοδεύονται από έμψυχο συντακτικό υποκείμενο καθώς και σε ρήματα που δηλώνουν αλληλοπάθεια. Το γεγονός ότι οι Άραβες παρουσιάζουν διαφορετικά αποτελέσματα σε σχέση με τους Ρώσους μπορεί να οφείλεται στο ότι έχουν παρακολουθήσει βασική εκπαίδευση της Ελληνικής με

αποτέλεσμα να έχουν διδαχτεί την πρωτοτυπική παθητική μορφολογία. Σε αντίθεση οι Ρώσοι δεν διδάχτηκαν την Ελληνική αλλά την αφομοίωσαν μέσα από την καθημερινή επαφή τους με Έλληνες ομιλητές. Για το λόγο αυτό πιθανολογείται ότι, οι Ρώσοι τείνουν να παθητικοποιούν τα αντιμεταβιβαστικά καθώς και ορισμένα αλληλοπαθή ρήματα, επειδή η Ρώσικη γλώσσα εμφανίζεται με παθητική μορφολογία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γάτα, Σταυριανάκου, Τσαγκάρη (2010), *Η ερμηνεία της ενεργητικής και παθητικής μορφολογίας από παιδιά της Α' Δημοτικού*.
- Θεοφανοπούλου-Κοντού, Δ. (2002). *Γενετική σύνταξη. Το πρότυπο της Κυβέρνησης και Αναφορικής Δέσμευσης*. Αθήνα: Καρδαμίτσα.
- Καλαβρουζιώτου Δ., (2007) *Γλωσσικές Ασκήσεις στη Νεολληνική Γλώσσα*. Αθήνα: Σαββάλας
- Κατή, Δ. (1990). *Γραμματική Ανάπτυξη. Στο Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κατή, Δ. (1992). *Γλώσσα και επικοινωνία στο παιδί*. Αθήνα: Οδυσσέας.
- Κατή, Δ., (1981). *Η κατάκτηση του νεοελληνικού ρήματος από το παιδί, Μελέτες για την Ελληνική γλώσσα, 4-6 Μαΐου 1981, 269-289*. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- Κλαίρης, Χ. & Γ. Μπαμπινιώτης κ. ά. (2005). *Γραμματική της νέας ελληνικής. Δομολειτουργική-επικοινωνιακή*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Nespor M. (1999). *Φωνολογία. Προσαρμογή στην ελληνική γλώσσα Αγγελική Ράλλη*. Αθήνα: Πατάκης
- Owda, M., & Ραμαντζάς, Χ. (2008). *Η ερμηνεία της μορφολογίας της φωνής από ομιλητές της ελληνικής ως πρώτης και δεύτερης γλώσσας*. Πάτρα.
- Τσιμπλή, Ι.Μ. (2006). *Η φωνή στην Ελληνική: Περιγραφή του συστήματος και μελέτη της ανάπτυξης στην Ελληνική ως μητρική και ως δεύτερη / ξένη γλώσσα*. Στο Σ. Μοσχονάς (Εκδ.) *Η Σύνταξη στη μάθηση και στη διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας*. Αθήνα: Πατάκης.
- Академия Наук СССР. Институт Русского Языка. *Краткая Русская грамматика (Σύντομη γραμματική της γλώσσας)* т. Москва, Русский язык, 1982
- Бабайцева В.В., *Явление переходности в грамматике русского языка, (Η έννοια της μεταβατικότητας στην γραμματική της Ρώσικης γλώσσας)* Москва, 2000
- Барыкина А. Н. - Добровольская В.В - Мерзон С.Н, *Изучение глгольных приставок, (Εκμάθηση ρηματικών επιθημάτων)* Изд. 3-е, Москва, Русский язык, 1989
- Зализняк А.А., *Грамматический словарь русского языка, Словоизменение (Λεξικό της γραμματικής της Ρώσικης γλώσσας)*, Изд. 2-е Москва, Русский язык, 1980

- Калинина И.К. - Аникина А.Б., *Современный русский язык. Морфология, (Η σύγχρονη Ρώσικη γλώσσα, μορφολογία)* Москва, 1975
- Милославский И.Г., *Морфологические категории современного русского языка, (Μορφολογικές κατηγορίες της σύγχρονης Ρώσικης γλώσσας)* Москва, 1981
- Скварцова Г.Л., *Употребление видов глагола в русском языке (Η χρήση των ειδών των ρημάτων στη Ρώσικη γλώσσα),* Москва, 2001

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΝΤΥΠΟ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Αρχικά ονόματος εξεταζόμενου : _____
Ημερομηνία διεξαγωγής τεστ : _____
Ηλικία : _____
Εκπαίδευση : _____

Κατά την διαδικασία ταύτισης των εικόνων με προτάσεις παθητικής μορφολογίας, ο εξεταστής δίνει στον συμμετέχον τις δύο κάρτες που αντιστοιχούν σε κάθε πρόταση και, αφού την εκφωνήσει, παροτρύνει να επιλέξει εκείνη την κάρτα που πιστεύει ότι αντιπροσωπεύει καλύτερα την πρόταση. Κατόπιν, σημειώνεται από τον εξεταστή η απάντηση του, στο ακόλουθο έντυπο.

Ø Πίνακας 1

Ομάδα Α	Αυτοπαθής ερμηνεία	Παθητική ερμηνεία
	A	B
1. Το κορίτσι χτενίζεται.		
2. Το αγόρι πλένεται.		

Ø Πίνακας 2

Ομάδα Β	Αλληλοπαθής ερμηνεία	Παθητική ερμηνεία
	A	B
3. Τα κορίτσια χαιρετήθηκαν.		
4. Τα κορίτσια αγκαλιάστηκαν.		
5. Οι μαγνήτες ενώθηκαν.		

Ø Πίνακας 3

Ομάδα Γ	Αντιμ / κή ερμηνεία	Παθητική ερμηνεία
	A	B
6. Τα ρούχα χωρίστηκαν.		

Ø Πίνακας 4

Ομάδα Δ	Αντιμ / ερμηνεία	Παθητική ερμηνεία
	A	B
7.Η πόρτα κλείδωσε.		
8.Η ομπρέλα άνοιξε.		
9.Το μπλουζάκι λέρωσε.		

∅ Πίνακας 5

Ομάδα Ε	Αντιμ / κή ερμηνεία	Παθητική ερμηνεία
	A	B
10.Η πόρτα κλειδώθηκε.		
11.Η ομπρέλα ανοίχτηκε.		
12.Το μπλουζάκι λερώθηκε.		

∅ Πίνακας 6

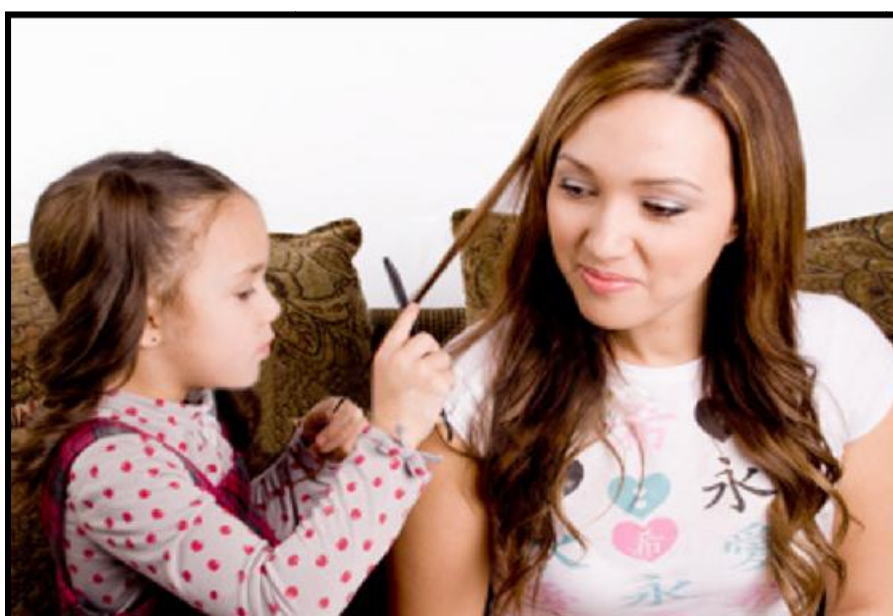
Ομάδα Ζ	Παθητική ερμηνεία	Ενεργητική ερμηνεία
	A	B
13.Το αγόρι λερώθηκε.		
14.Το κορίτσι σπρώχτηκε.		
15.Το αγόρι καταβρέχτηκε.		

Δείγμα εικόνων για κάθε ομάδα προτάσεων

Ομάδα 1 – Πρόταση Π1

A. Αυτοπαθής ερμηνεία

B. Παθητική ερμηνεία

Ομάδα 2 – Πρόταση Π4

A. Αλληλοπαθής ερμηνεία

B. Παθητική ερμηνεία

Ομάδα 3 – Πρόταση Π6

A. Αντιμεταβιβαστική ερμηνεία

B. Παθητική ερμηνεία

Ομάδες 4 & 5 – Προτάσεις Π8 & Π11

A. Αντιμεταβιβαστική ερμηνεία

B. Παθητική ερμηνεία

Ομάδα 6 – Πρόταση Π14

A. Παθητική ερμηνεία

